

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Jana Hnatová
Drahomír Knapík
Marta Gubrická

Komunikácia učiteľa vo VP s využitím internetu

Publikácia bola vydaná a financovaná z prostriedkov ESF
v rámci národného projektu Profesionálny a kariérový rast
pedagogických zamestnancov.
ITMS kód projektu 26120130002
ITMS kód projektu 26140230002

2015

Metodicko-pedagogické centrum

**Komunikácia učiteľa vo VP
s využitím internetu**

Jana Hnatová
Drahoslav Knapík
Marta Gubrická

Bratislava 2015

Obsah

Úvod.....	4
<i>Dištančná aktivita 1: Komunikácia s využitím internetu I</i>	
1 Asynchrónna komunikácia.....	5
1.1 Elektronická pošta (e-mail).....	5
1.1.1 Ako získať e-mailovú schránku?.....	5
1.1.2 Ako si vybrať najvhodnejší freemail?.....	7
1.1.3 Využitie e-mailu v edukačnom procese.....	11
1.2 Diskusné skupiny, diskusné fóra.....	11
1.2.1 Ako sa pripojiť k diskusnej skupine?.....	13
1.2.2 Ako opustiť diskusnú skupinu?.....	14
1.2.3 Ako si vytvoriť (novú) diskusnú skupinu?.....	14
1.2.4 Čo sú NetNews?.....	16
1.2.5 Využitie diskusných skupín v edukačnom procese.....	17
1.3 Blogy a blogovanie.....	17
1.3.1 Skôr ako si založíme blog.....	18
1.3.2 Ako si vytvoriť vlastný blog.....	19
1.3.3 Kde si vytvoriť vlastný blog.....	21
1.3.4 Využitie blogov v edukačnom procese.....	21
1.4 Netiketa.....	22
1.4.1 E-mail.....	22
1.4.2 Diskusné skupiny, diskusné fóra.....	23
1.4.3 News.....	23
1.4.4 Blogy.....	24
1.5 Bezpečnosť pri komunikácii.....	24
<i>Dištančná aktivita 2: Komunikácia s využitím internetu II</i>	
2 Synchronná komunikácia.....	25
2.1 Chat.....	25
2.1.1 Internetový chat.....	25
2.1.2 Instantná komunikácia.....	28
2.2 Videokonferencia.....	29
2.2.1 Videokonferencia prostredníctvom počítača.....	30
2.2.2 Videokonferencia pomocou samostatných videokonferenčných systémov.....	31
2.2.3 Význam.....	32

Dištančná aktivita 3: Možnosti využitia internetu v edukačnom procese

3	Internet na vyučovacej hodine.....	33
3.1	Plánovanie vyučovacej hodiny	33
3.1.1	Čo je RSS ?	33
3.2	Realizácia vyučovacej hodiny	35
3.2.1	Projektové vyučovanie a internet	36
3.2.2	Problémové vyučovanie a internet	38
3.2.3	Kooperatívne vyučovanie a internet.....	39
3.2.4	E-learning (elektronické vzdelávanie)	40
3.3	Evalvácia vyučovacej hodiny	41
4	Mimoškolské aktivity	42
4.1	E-časopis, trieda.....	42
4.2	E-portfólio	42
5	Súhrn možností využitia internetu.....	42
5.1	Nástrahy internetu.....	46
	Záver.....	47
	Bibliografické odkazy	48

Úvod

Komunikácia chápaná ako proces prenášania informácií od jednej osoby k druhej osobe, resp. ku skupine osôb, patrí medzi kľúčové kompetencie každého učiteľa. Prostredníctvom komunikácie ovplyvňujeme tvorbu poznatkov, regulujeme konanie a správanie našich žiakov i samých seba.

Samotná komunikácia vždy bola a je ovplyvňovaná technickými vymoženosťami danej doby. V súčasnosti je takouto vymoženosťou internet, ktorý je nielen vhodným, ale stále viac aj dostupným komunikačným médiom a samozrejme aj poskytovateľom žiadaných komunikačných služieb. Samotná technológia však nedokáže realizovať zmeny v edukačnom procese. Tie musí do praxe zaviesť a realizovať učiteľ.

V učebnom zdroji sa zaoberáme rozširujúcimi možnosťami komunikácie vo vyučovacom procese s využitím internetu a dostupnými informačno-komunikačnými technológiami a jeho formálna stránka rešpektuje požiadavky na samoštúdium. V každej kapitole nájdeme prehľadne usporiadané pojmy, postupy a možnosti ich využitia týkajúce sa dištančných aktivít zameraných na využitie asynchrónnej a synchrónnej komunikácie v komunikácii učiteľa v rámci vyučovacieho procesu.

Pre rýchlejšiu orientáciu čitateľa sú v texte použité nasledovné piktogramy:

Postup:		- podrobný, často obrazovým materiálom doplnený postup opísaný v jednotlivých, na seba nadväzujúcich krokoch. Je možné a vhodné ho podľa opisu priamo v praxi odskúšať;
Poznámka:		- doplňujúce, resp. upresňujúce údaje ku konkrétnej problematike, obsahujúce aj odkazy na ďalšie internetové zdroje;
Problém:		- otázka alebo úloha, ktorej riešenie je prenechané samotnému účastníkovi vzdelávania;
Tip:		- alternatívne možnosti, ktoré je možné v danej situácii alebo pri riešení daného problému využiť, doplnené aj odkazmi na ďalšie internetové zdroje;
Ukážka:		- príklad vhodného postupu alebo riešenia opisovanej situácie;
Výhody:		- pozitíva, prednosti, prínos alebo silné stránky opisovaných postupov alebo možností;
Nevýhody:		- negatíva, nedostatky, úskalia alebo slabé stránky opisovaných postupov alebo možností.

Piktogramy slúžia na sprehľadnenie textu a uľahčenie samotného štúdia. Vychádzajúc z rozsahu i obsahu zvolenej témy si nekladieme za cieľ podrobný opis všetkých možností a postupov týkajúcich sa asynchrónnej a synchrónnej komunikácie. V prípade potreby v texte uvádzame odkazy na ďalšie doplňujúce informačné zdroje z internetu.

Dištančná aktivita 1: Komunikácia s využitím internetu I

V tejto téme sa venujeme komunikačným možnostiam, ktoré nám internet ponúka. Postupne si vysvetlíme jednotlivé služby, pričom sa zameriame na dve základné oblasti:

- opis jednotlivých komunikačných služieb,
- ich možné využitie v edukačnom procese.

1 Asynchrónna komunikácia

Internet ponúka nielen nepreberné množstvo informácií, ale i možnosť komunikovať medzi sebou navzájom. V tomto prípade vzdialenosť nerozhoduje. Spôsob, akým komunikujeme sa mení podľa momentálnej technickej vyspelosti každého jednotlivca i celej spoločnosti. V zásade rozoznávame dva druhy komunikácie v závislosti od jej uskutočňovania v reálnom čase:

- *asynchrónna komunikácia* – nevyžaduje súčasnú prítomnosť komunikujúcich pri prenose informácií v rámci spoločnej komunikácii (napr. e-mail, diskusná skupina, diskusné fórum, blog, ...),
- *synchronná komunikácia* – súčasná prítomnosť komunikujúcich počas prebiehajúcej komunikácie je podstatná a žiaduca (napr. chat, audiohovor, videohovor, ...).

1.1 Elektronická pošta (e-mail)

Najjednoduchším spôsobom ako komunikovať s človekom, ktorý je rovnako ako my pripojený na internet, je využiť službu elektronickej pošty. Prostredníctvom elektronickej pošty môžeme poslať textové správy, obrázky, fotky, animácie, tabuľky, grafy, prezentácie, zvuky, skladby, programy..., teda jednoducho e-mailové správy aj s prílohami. Aby sme mohli túto službu využívať, potrebujeme:

- počítač pripojený na Internet,
- e-mailovú schránku,
- program umožňujúci prijímať a spracovať správy.

1.1.1 Ako získať e-mailovú schránku?

Pokiaľ sme získali pripojenie na internet cez providera, je pravdepodobné, že sme zároveň získali i svoju elektronickú schránku. Tá býva z dlhodobého hľadiska pre seriózne použitie spoľahlivá. Druhou možnosťou ako získať schránku, je vytvoriť si ju (väčšinou zadarmo) na niektorom z poštových serverov, teda serverov, ktoré túto službu ponúkajú. Takúto schránku označujeme ako freemail.

Výhodou freemailu je:

- jeho bezplatnosť – za freemail nemusíme platiť,
- ochrana súkromia – naša freemailová schránka môže mať akýkoľvek názov, údaje o našej skutočnej identite sa nemusia zakladať na pravde, komunikáciu z danej schránky môžeme kedykoľvek prerušiť a založiť si novú,
- prístup k e-mailom máme nonstop 24 hodín denne, 7 dní v týždni.

Nevýhodou môže byť:

- obmedzená kapacita schránky,
- obmedzená kapacita posielaných správ,
- výskyt neželaných reklám, pripájanie reklám k e-mailovým správam,
- prístup obmedzený prevádzkovateľom – obmedzený počet prijímateľov správy, stanovený maximálny počet priečinkov v schránke, možný výpadok servera alebo strata údajov.

Programy rôznych prevádzkovateľov sa navzájom odlišujú dizajnom i ponukou služieb. To podstatné však majú všetky spoločné. Umožňujú poslať a prijímať správy. Freemail môžeme získať napríklad na stránkach (podľa abecedy):

www.atlas.sk

www.outlook.com

www.post.sk

www.azet.sk

www.inmail.sk

www.szm.sk

www.centrum.sk

www.mailbox.sk

www.yahoo.com

www.gmail.com

www.pobox.sk

www.zoznam.sk

Každú e-mailovú schránku predstavujúcu určitého užívateľa (osobu, školu, firmu,...) je potrebné na doručenie správy identifikovať. Dôležité bolo vymyslieť pre každého meno, ktoré je jedinečné v celom internete. Vtedy vznikla nasledovná konvencia: osoba@server.doména. Zavináč @ v anglickom jazyku znamená „at“, v preklade „na“. Emailovú adresu jano@atlas.sk by sme teda mohli preložiť: „jano“ na serveri s názvom „atlas“, zaradeným pod doménu „sk“.

Postup založenia freemailovej schránky:

1. Do prehliadača internetu (napr. Chrome) zadáme adresu jedného zo serverov, ktoré ponúkajú možnosť založiť si freemailovú schránku.
2. Nájdeť časť označenú ako **E-mail** či **Prihlásenie**...
3. Postupne vyplňame údaje, ktoré od nás prevádzkovateľ žiada.

Poznámka:

Zvláštnu pozornosť venujeme zadaniu mena a hesla, ktoré nás oprávňuje na vstup do schránky a prezeranie korešpondencie. Pre istotu si môžeme stránku, na ktorej nám prevádzkovateľ túto adresu oznamuje, vytlačiť.

4. Prečítame si, či naozaj so všetkým súhlasíme, potvrdíme svoje rozhodnutie a prvýkrát nazrieme do svojej schránky

Programy, ktoré nám umožnia spravovať schránku majú ešte ďalšie funkcie, ktoré majú snahu uľahčiť a skvalitniť nám prácu so správami.

1.1.2 Ako si vybrať najvhodnejší freemail?

Servery poskytujúce freemailové služby sa navzájom líšia množstvom a kvalitou poskytovaných služieb. Pri výbere poskytovateľa by sme si mali všimnúť:

- maximálnu veľkosť e-mailovej schránky,
- možnosť automatického presmerovania doručenej pošty,
- možnosť zasielania informácií o doručenej pošte na mobilný telefón alebo inú e-mailovú adresu,
- možnosť priameho využívania našich nainštalovaných poštových programov (Microsoft Outlook, Outlook Express, Netscape, PMail a pod.),
- množstvo a kvalitu ďalších doplnkových služieb.

1. Kapacita e-mailovej schránky

Kapacita e-mailovej schránky udáva aké množstvo informácií (v bajtoch) je možné v nej uchovávať.

E-mailové schránky na rôznych verejných poštových serveroch majú v súčasnosti rôznu kapacitu. Začínajú niekde pri 2 GB a končia pri ponuke neobmedzenej kapacity schránky. Niektorí prevádzkovatelia ju poskytujú od prvej chvíle po zaregistrovaní, niektorí po istom období využívania ich služieb a niektorí až po jej zakúpení.

Kapacita schránky sa môže zväčšovať automaticky alebo na požiadanie, po prekročení určitého limitu uložených dát, najčastejšie formou spoplatnenej SMS správy.

2. Povolená veľkosť odosielaných príloh

Zaujímavá je aj povolená veľkosť jednej správy vrátane odosielaných príloh. Napríklad Atlas umožní odoslať správu s 10 MB prílohou, Centrum 15 MB, avšak vo svojej sieti dovoľuje neuveriteľných 600 MB, Google začínal s 25 MB, kým z niektorých ďalších adries odošleme maximálne prílohu s veľkosťou 1 MB. Ak teda chceme posilať fotky alebo hudbu, mali by sme si vybrať schránky, ktoré nám umožnia posilať veľké prílohy.

Odporúčame overiť si, či budeme môcť odosielať a prijímať prílohy so súbormi rôznych, inak bežne používaných formátov. Niektoré freemaily totiž neumožňujú prácu so súbormi: exe alebo .zip.

3. Jazykové rozhranie

K prehľadnej orientácii prispieva aj jazykové nastavenie. Niektoré freemaily nám ponúkajú možnosť výberu nastavenia z viacerých jazykov (napr. Gmail ponúka temer 150 jazykov vrátane slovenčiny). Iné fungujú v jednom, maximálne dvoch jazykoch.

4. Antivírusová ochrana

Počítačový vírus = nežiaduci fragment programového kódu, ktorý infikuje určité dáta prostredníctvom hostiteľskej aplikácie sa dokáže replikovať ďalej.

Aj freemailové schránky môžu poskytovať antivírusovú ochranu súvisiacu s našou elektronickou korešpondenciou. Na kontrolu prichádzajúcej a odchádzajúcej pošty používajú rôzne antivírusové programy. Niektoré schránky nám neumožnia prijať správu alebo prílohu správy obsahujúcu vírus, niektoré ju neumožňujú ani odoslať. Antivírusová ochrana môže v priebehu určitého obdobia kolísť. Na zvýšené vírusové nebezpečenstvo nás môžu upozorniť napríklad grafické indikátory umiestnené priamo v schránke – vtedy máme možnosť preveriť každú správu na prítomnosť vírusov aj jednotlivo.

5. Antispamový filter

SPAM = nevyžiadaná pošta, ktorá je hromadne rozosielaná robotmi z väčšinou neexistujúcich adries. Ide o rôzne komerčné ponuky, výnimkou nie sú ani vírusy a podvodné nástroje na získanie osobných údajov alebo čísla kreditných kariet.

Mnohí z nás už dostali správu od adresáta, ktorého nikdy nepoznali. Môže ísť o omyl alebo o SPAM. Na zadržanie takejto správy slúži antispamový filter. Je to program nainštalovaný na nami využívanom poštovom serveri, ktorý kontroluje prijímané správy a vyhodnocuje pravdepodobnosť nevyžiadanej správy. Tento program podrobí e-mail niekoľkým testom a podľa ich výsledku mu prideli body. Ak získa e-mail viac bodov ako je nastavená hranica, označí ho ako SPAM. Ak správa nezíska žiaden bod, ide s vysokou pravdepodobnosťou o regulárny e-mail. Poštový program jednotlivé správy načíta a označené spamové správy oddelí do samostatného priečinka tak, aby sa nezobrazovali ako nová doručená pošta. Ak spamový filter nefunguje tak, ako by mal, vo väčšine prípadov možno nastavenie meniť pomocou nastavenia ďalších filtrov.

6. POP3/IMAP4

POP3 a IMAP 4 sú najčastejšie používané verzie protokolu *Post Office Protocol*, ktorý nám poskytuje prístup k poštovému serveru a prenos pošty zo servera do nášho počítača.

Ak naša freemailová schránka poskytuje možnosť pracovať s protokolmi POP3 a IMAP4, znamená to, že môžeme čítať a písať e-maily aj bez nepretržitého pripojenia na internet. Stačí si nastaviť poštový program na našom počítači na prijímanie a odosielanie správ prostredníctvom jedného z týchto protokolov. Potom sa pošta doručená na našu freemailovú adresu môže stiahnuť do nášho počítača pri každom pripojení na internet. Rovnako sa budú odosielať aj napísané e-maily.

Možnosť zadarmo pracovať s poštovým klientom poskytujú len niektoré freemaily. Používanie e-mailu pomocou POP3 totiž oberá prevádzkovateľa o kliknutia, a teda o návštevnosť.

7. Forward – presmerovanie doručenej pošty

Niektorí poskytovatelia freemailových služieb umožňujú presmerovať doručенú elektronickú poštu na iný e-mail, aj mimo ich domény a serverov. Takéto presmerovanie je výhodné vtedy, ak primárne používame inú e-mailovú schránku a chceme, aby nám do nej prichádzali aj e-maily z ostatných schránok. Ak napríklad najčastejšie prezeráme poštu na adrese Gmail.com, ale ďalšie schránky máme založené tiež na Zoznam.sk a Hotmail.com, môžeme z nich presmerovať doručенú poštu do schránky na Gmail.com. Ak chceme, aby po presmerovaní ostávali kópie e-mailov aj v pôvodných e-mailových schránkach, je potrebné to upresniť v ich nastaveniach. V opačnom prípade pôjdu e-maily rovno k cieľu a my prekvapene zistíme, že naše pôvodné schránky sú prázdne.

8. SMS/e-mail/notifikácia

SMS = Short Message Service

ICQ = I Seek You (fonetická skratka)

Skype = Sky-peer-to-peer (počítačová sieť klient-klient)

Poštu z niektorých adries nie je možné presmerovať. Existuje však možnosť notifikácie – odoslania informácie o doručenej správe na zadanú adresu schránky, ktorú najčastejšie používame. Rovnako môže byť notifikácia o doručenej správe odoslaná aj na mobilný telefón.

Ak bežne používame niektorý z komunikačných programov (napr. ICQ alebo Skype) je v ňom doručенá notifikácia o došlej e-mailovej správe. Takúto službu – notifikáciu na ICQ ponúka napr. Zoznam.sk alebo Skype vo všetkých svojich platformách.

9. Vyhľadávanie v pošte

Vyhľadávanie v pošte je služba, ktorá umožňuje rýchlo sa orientovať v správach bez toho, aby sme ich museli mať vzorne roztriedené v priečiňkoch. Hľadať môžeme podobne ako v ľubovoľnom vyhľadávači – zadaním mena odosielateľa alebo adresáta, dátumu doručenia/odoslania správy alebo slova použitého v texte správy.

10. Možnosť triedenia pošty

V správach sa ľahšie orientujeme, ak máme možnosť organizovať ich do priečiňkov. V schránke máme už po registrácii automaticky vytvorených niekoľko základných priečiňkov *Prijaté, Poslané, Koncepty, Kôš*, ktoré môžeme dopĺňať ďalšími podľa našich potrieb. Novovytvorené priečiňky môžeme kedykoľvek premenovať alebo zrušiť. Základné priečiňky však zvyčajne odstrániť nie je možné.

Okrem triedenia pošty do priečiňkov môže byť ponúknutá možnosť označenia jednotlivých správ – napr. dôležité, bezvýznamné, prečítané atď.

11. Adresár

Adresár slúži na uchovávanie informácií o ľuďoch a inštitúciách, s ktorými komunikujeme elektronickou formou. Jednoduchým kliknutím na ich meno im môžeme napísať správu bez toho, aby sme si museli pamätať ich e-mailovú adresu, alebo ju vypisovať. Systém nás tiež môže upozorniť na to, ktoré z osôb zaradených v našich kontaktoch majú v aktuálny deň sviatok (za podmienky, že je táto informácia dostupná).

Kontakty sú často pre ľahšiu orientáciu delené do skupín. V priečiňku si môžeme vytvárať distribučné zoznamy, ktoré slúžia na zasielanie správ súčasne viacerým osobám bez nutnosti vypisovania adresy každej z nich.

Zaujímavá je informácia o momentálnom statuse online alebo offline jednotlivých osôb a možnosť exportu a importu kontaktov.

12. Diár a kalendár

Diár a kalendár vo freemailovej schránke funguje podobne ako bežný papierový záznamník. Klikneme na ktorýkoľvek časový úsek v kalendári a zapíšeme doň plánované udalosti, úlohy a pod. Zapísané udalosti si potom prezeráme podľa dní, týždňov, mesiacov. Aktuálny dátum a čas sú zvyčajne farebne zvýraznené. Na plánované činnosti, schôdzky alebo udalosti budeme podľa nastavenia upozornení.

13. Možnosť HTML editácie

HTML =
HyperText Markup Language

Ak freemail poskytuje možnosť HTML editácie, znamená to, že môžeme:

- ✦ meniť farbu, typ, veľkosť písma farebné pozadie našich správ,
- ✦ zvýrazňovať, zarovnávať a odsadzovať text,
- ✦ používať aktívne hypertextové odkazy,
- ✦ dopĺňať text smajlíkmi.

14. Automatická odpoveď na prichádzajúce správy

Ak nemáme určitý čas prístup k internetu, máme možnosť nastavenia automatickej odpovede na prichádzajúce správy. Takúto službu nám poskytne napr. Gmail.com. Automatická odpoveď doručená odosielateľom e-mailov nebude vyhodnotená ako spam.

15. Hlasová pošta

Poštu vo freemailovej schránke môžeme kontrolovať aj prostredníctvom služby Hlasová pošta, ktorá nám umožňuje kedykoľvek cez mobilný telefón zistiť informácie o doručenej pošte. Rovnako je možné vypočítať si jednotlivé správy. Text číta program – automat. Prístup k tejto službe je potrebné nastaviť v mobilnom telefóne aj v e-mailovej schránke. Táto služba je zvyčajne spoplatnená.

16. Niekoľko e-mailových adries v rámci jedného účtu

Občas poskytovatelia poštových služieb na internete umožnia v rámci jedného účtu používať niekoľko rôznych e-mailových adries. Napr. pri zaregistrovaní sa na www.o2active.cz okrem prvotne zaregistrovanej adresy v tvare napr. jaro@o2active.cz môžeme používať štyri ďalšie, ktoré si vytvoríme v časti Nastavenia: jaro.s@o2active.cz, j.sikula@o2active.cz atď. E-maily zasielané na tieto adresy budeme dostávať do jednej schránky.

Iný variant tej istej služby ponúka ruský Yandex (www.yandex.ru), kde môžeme v rámci jednej schránky prijímať a odosielať správy s adresou napr. jaro@yandex.ru a jaro@narod.ru.

17. SMS brána

SMS =
Short Message
Service

Niektoré freemaily ponúkajú možnosť zasielať pohodlne z webového rozhrania SMS na telefónne čísla mobilných operátorov doma alebo aj v zahraničí. Táto služba môže byť bezplatná alebo platená.

18. Možnosť zabezpečeného prístupu SSL

SSL =
Secure Sockets
Layer
HTTP =
HyperText Trans-
port Protocol
HTTPS =
Hypertext Trans-
fer Protocol Secu-
re

SSL je nadstavba protokolu HTTP (protokol sprostredkujúci prístup na webovú stránku), ktorý však na rozdiel od štandardného protokolu HTTP komunikuje kryptovanou formou (kódovane). Na prevádzku protokolu SSL je potrebný certifikát a samostatná IP adresa. Prístup na webovú stránku cez SSL sa namiesto http označuje ako https.

Šifrovaný prístup SSL zabezpečuje ochranu e-mailov, dát a hesiel pred ich zachytením, dešifrovaním a zneužitím. Používateľ freemailu si to najrýchlejšie všimne v paneli adresy svojej schránky, pretože táto bude začínať napríklad <https://mail.google.com>.

19. Obmedzenia pri zakladaní e-mailového účtu

Niektoré poštové servery poskytujú možnosť založenia freemailového účtu iba osobám využívajúcim ďalšie platené služby, napr. Orangeportal alebo UPC je určený výlučne zákazníkom uvedených spoločností. Ďalším obmedzením je napríklad automatické mazanie „starých“ emailových správ po uplynutí určitého času.

20. Doplnkové služby

K doplnkovým službám môžeme zaradiť, napríklad:

- ✦ kontrolu pravopisu napísaných e-mailov,
- ✦ možnosť transliterácie, napr. z latinky do azbuky a naopak,
- ✦ preklad doručených a odosielaných správ do ďalších jazykov,
- ✦ možnosť uloženia dokumentov, obrázkov, fotografií, videonahrávok na online pevnom disku,
- ✦ možnosť chatovania, audio alebo videohovoru atď.

Stránka <http://www.fepg.net/ceurope.html> poskytuje celosvetový prehľad poskytovateľov freemailových služieb rozdelených podľa štátov.

1.1.3 Využitie e-mailu v edukačnom procese

E-mail je v súčasnosti štandardne využívaný na písomnú elektronickú komunikáciu medzi učiteľom a jeho žiakmi. Z pohľadu spravovania e-mailovej schránky môžeme rozlíšiť dve možnosti:

1. Využívanie freemailovej schránky, ktorej adresa je žiakom známa, avšak zriadi ju a spravuje výhradne učiteľ. Slúži na posielanie správ a príloh, spravidla v uzavretých komunikačných cykloch. V rámci vyučovacej hodiny sa žiak dozvie požiadavky kladené na výstup, ktorý má z danej problematiky a k danému termínu elektronicky spracovať. Jeho finálnu verziu, najčastejšie formou prílohy, posielajú svojmu učiteľovi na uvedenú e-mailovú adresu. Následne učiteľ zasiela žiakovi automatickú odpoveď o doručení spracovaného výstupu alebo spätný e-mail obsahujúci už napríklad hodnotenie spracovaného výstupu. Keďže kontrolu nad obsahom schránky má výhradne učiteľ, interakcia prebieha predovšetkým v smere od učiteľa k žiakovi/žiakom. Interakcia medzi žiakmi je pri tomto postupe nízka, obmedzuje sa maximálne na posielanie kópií správ.
2. Zriadenie spoločnej freemailovej schránky pre žiakov jedného ročníka, triedy alebo skupiny. Tu nie je podmienkou správa schránky učiteľom. Tá potom slúži ako spoločné úložisko správ a ich príloh, i keď ich organizácia je dosť neprehľadná a sčasti chaotická. Niektorí prevádzkovatelia (napr. Google) však po registrácii poskytujú užívateľom okrem schránky aj prístup k online pevnému disku, na ktorom je možné zaslané prílohy zálohovať a uchovávať. Disk takto umožňuje kontrolovanejšie spravovanie súborov. Zmeny je možné sledovať v reálnom čase, podobne prijímať komentáre a odpovedať na ne priamo z doručenej pošty. Nutnosťou je však kolektívna zodpovednosť za obsah schránky a jeho administráciu. Prístup k správam, prílohám a súborom v e-mailoch i na disku má totiž každý, kto pozná prihlasovacie meno a heslo.

1.2 Diskusné skupiny, diskusné fóra

Diskusné fórum budeme chápať ako zoskupenie viacerých diskusných skupín diskutujúcich o rôznych témach

Diskusné skupiny – *mailing list* vznikli ako nadstavba elektronickej pošty. Sú to virtuálne miesta, na ktorých diskutujú skupiny používateľov so spoločnými záujmami. a diskutujú o všetkom – od softvéru cez komiksy až po politiku. V súčasnosti je už bežná diskusná skupina určená učiteľom konkrétneho predmetu alebo diskusná skupina žiakov konkrétnej školy.

V diskusných skupinách komunikujeme medzi sebou pomocou elektronickej pošty. Avšak na rozdiel od e-mailových správ, ktoré si môže zobrazit iba odosielateľ a určení príjemcovia, správy diskusných skupín sú dostupné pre všetkých používateľov, ktorí sú prihlásení do skupiny, v rámci ktorej boli správy uverejnené. Samotné skupiny môžu mať regionálny alebo celosvetový charakter, podľa toho je diskusným jazykom buď angličtina alebo jazyk daného regiónu. Niektoré diskusné skupiny sú monitorované, ale väčšina nie. V diskusnej skupine je možné:

- ♦ odpovedať na správu autorovi,
- ♦ odpovedať na správu celej skupine,
- ♦ uložiť si správu ako textový súbor,
- ♦ vytlačiť si obsah správy,
- ♦ správu poslať ďalej inému účastníkovi siete.

Ak sa dozvieme o existencii diskusnej skupiny, ktorej téma je nám blízka, môžeme sa do nej prihlásiť zaslaním správy elektronickou poštou správcovi danej diskusnej skupiny. Správcom nemusí byť fyzická osoba, častejšie to býva program. Ten našu žiadosť prijme, ak je skupina otvorená pre každého alebo zamietne, ak je napríklad skupina preplnená alebo určená len úzkemu okruhu ľudí. Po zaradení do diskusnej skupiny budeme dostávať, tak ako všetci členovia diskusnej skupiny, príspevky od ostatných prostredníctvom elektronickej pošty. Rovnako naše príspevky a odpovede budú automaticky rozosielené všetkým ostatným členom skupiny. Ak diskusná skupina nespĺnila naše očakávania, môžeme sa z nej odhlásiť.

Moderované diskusné skupiny – sú také skupiny, ktorých „vlastníkom“ je konkrétna osoba označovaná ako vlastník/moderátor/administrátor. Ten v rámci svojich alebo pridelených kompetencií rozhoduje o zaradení a následnom rozposlaní príspevku, prípadne o jeho zamietnutí.

Na internete existuje veľké množstvo dostupných diskusných skupín zameraných aj na rôzne témy týkajúce sa vzdelávania a pedagogickej praxe. Diskusie sa vedú medzi učiteľmi a študentmi učiteľstva najrôznejších predmetov a stupňov.

Nasledujúce ukážky diskusných fór a skupín, demonštrujú ich možné využitie v odbornej i pedagogickej praxi:

<http://forum.zborovna.sk/> – diskusné fórum o učiteľoch a pre učiteľov vedené v slovenskom jazyku. Podľa štatistiky uverejnenej na stránke [cit. 2015-02-15] obsahuje 3799 príspevkov v 635 témach od 31940 užívateľov.

<http://mathforum.org/kb/forumindex.jspa> – diskusné fórum k rôznym témam týkajúcim sa vyučovania matematiky vedené v anglickom jazyku. Nájdem tu zoznam skupín a archívy. Registrácia nie je potrebná.

<http://www.pcforum.sk/index.php> – diskusné fórum pre fanúšikov počítačov.

https://www.facebook.com/groups/260682917302685/?ref=br_rs – diskusná skupina učiteľov na Facebooku s názvom "Štátny vzdelávací program". Pôvodne vznikla ako komunikačný kanál Štátneho pedagogického ústavu so širšou učiteľskou obcou, dnes v nej komunita učiteľov vyjadruje názory na rôzne sociálno-spoločenské zmeny.

<https://www.facebook.com/groups/uciteliainformatiky/> – diskusná skupina na Facebooku určená záujemcov z radov učiteľov informatiky, je zameraná na riešenie odborných a pedagogických problémov.

<https://www.facebook.com/groups/194726470646781/> – diskusná skupina na Facebooku určená záujemcov z radov učiteľov geografie.

<https://groups.google.com/forum/?hl=sk#!forum/ucai>

<https://www.facebook.com/groups/758969824191357/>

– diskusné skupiny určené účastníkom vzdelávacieho programu *Učiteľ a Internet* (v skratke UČAI) kde si vyskúšajú, ako to v diskusnej skupine funguje.

1.2.1 Ako sa pripojiť k diskusnej skupine?

Vo všeobecnosti, ak sa chceme pripojiť k nejakej diskusnej skupine zameranej na nami zvolenú problematiku profesionálneho či súkromného zamerania, alebo ak si chceme bezplatne vytvoriť vlastnú skupinu potrebujeme nájsť stránky, ktoré takúto službu poskytujú. Uvádzame aspoň tieto:

- <https://www.facebook.com/browsegroups/>,
- <https://groups.google.com/forum/>,
- <http://groups.yahoo.com/>,
- <http://www.wikispaces.com/>,
- <http://www.diskusneforum.sk/>,
- <http://forum.zoznam.sk/>.

Bez ohľadu na to, ktorú z nich si vyberieme, každá bude najprv vyžadovať našu registráciu (obr. 2). Väčšinou je potrebné do prihlasovacieho formulára zadať nami zvolené prihlasovacie meno, heslo, nejaké základné údaje o sebe a e-mailový kontakt.

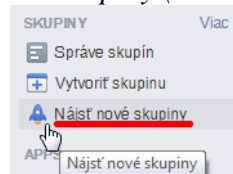
Obrázok 1
Registrácia na
facebook.com

Pre lepšiu názornosť opíšeme postup, ktorým sa prihlásime do diskusnej skupiny na napríklad na Facebook.

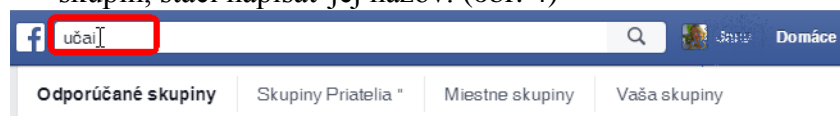
1. Začneme tým, že prihlásime na stránke: <https://www.facebook.com> svojim prihlasovacím menom a heslom, ktoré sme získali pri registrácii. Na svojej zobrazenej domovskej stránke, v ľavej dolnej časti menu vyhladáme a klikneme v ponuke *Skupiny (Groups)* na príkaz *Nájsť nové skupiny (Find new groups)*. (obr. 3)

Obrázok 2
Menu Skupiny

2. V hornej časti okna sa zobrazí ponuka vyhľadávania už existujúcich skupín, stačí napísať jej názov. (obr. 4)

Obrázok 3
Vyhľadávanie
skupiny

3. Na domovskej stránke skupiny klikneme na príkaz + *Pridať sa do skupiny*. (obr. 5)

Obrázok 4
Prihlásenie sa do
diskusnej skupiny

Výsledok závisí od nastavenia skupiny. Ak má štatút otvorenej skupiny, jej členmi sa stávame automaticky. Ak je skupina uzavretá, budeme musieť ešte chvíľku počkať, kým nám administrátor odobrí vstup do skupiny. Ak sa tak stane, zaradili sme sa medzi právoplatných členov našej diskusnej skupiny.

1.2.2 Ako opustiť diskusnú skupinu?

Obrázok 5
Odhlásenie sa
z diskusnej skupiny

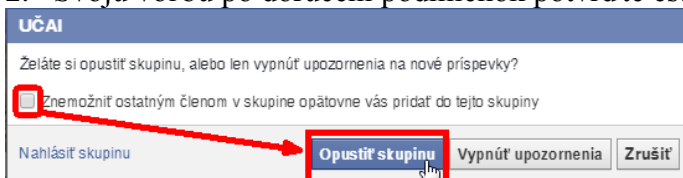
Môže sa stať, že nás diskusná skupina svojim obsahom nezaujala alebo už jednoducho nechceme byť jej členmi. V tom prípade môžeme opustiť skupinu nasledujúcim postupom:

1. Na domovskej stránke skupiny (v jej pravej časti na titulnom obrázku - obr. 6) klikneme v ponuke *Člen skupiny (Joined)* na voľbu *Opustiť skupinu (Leave Group)*.

2. Svoju voľbu po doručení podmienok potvrdíte ešte raz a *hotovo!* (obr. 7)

Obrázok 6
Potvrdenie odhlásenia sa
z diskusnej skupiny

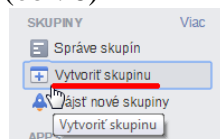
1.2.3 Ako si vytvoriť (novú) diskusnú skupinu?

Obrázok 7
Menu Skupiny
Vytvoriť skupinu

Postup vytvorenia diskusnej skupiny na Facebooku:

1. Prihlásime sa na stránke: <https://www.facebook.com>. Na svojej zobrazenej domovskej stránke, v ľavej časti menu vyhladáme a klikneme v ponuke *Skupiny (Groups)* na príkaz *Vytvoriť novú skupinu (Create group)*. (obr. 8)

2. Zobrazí sa okno, kde budeme môcť pridať názov skupiny, členov a vybrať nastavenia ochrany osobných údajov pre našu novú skupinu. Svoje nastavenie potvrdíme kliknutím na tlačidlo *Vytvoriť (Create)*. (obr. 9)

Obrázok 8
 Dialógové okno
 novej diskusnej
 skupiny

Keď je skupina vytvorená, budeme do nej presmerovaní. Ak chceme začať, klikneme na tlačidlo **•••** (v pravom hornom rohu skupiny) a vyberieme položku *Upraviť nastavenie skupiny (Edit group setting)*. Odtiaľ si môžeme doručiť skupinu pridaním jej opisu, značky či nastavením e-mailovej adresy skupiny. Ďalej môžeme k informáciám o skupine pridať ikonku a vložiť foto skupiny. Podrobné pokyny je možné stiahnuť zo stránky:

<https://www.facebook.com/groupadmins/tips.pdf/> (v anglickom jazyku) alebo si ich pozrieť spracované vo forme videa na stránke:

<https://www.facebook.com/photo.php?v=10152961870891729&permPage=1>.

Využitie možností práce v diskusnej skupine je naozaj nedozerné, nevynímajúc školskú prax. Dnes sa využíva Facebook v skupinách tvorených spolužiakmi jednej školy/triedy/skupiny. Dokonca samotný Facebook podporuje tvorbu tzv. školských skupín, kde je možné v rámci školskej komunity navzájom prepájať skupiny, súbory (až do veľkosti 25 MB), vytvárať udalosti, posilať správy ostatným členom a mať informácie o tom, čo sa deje v škole i mimo nej. Inšpiráciu nájdeme na:

- <https://www.facebook.com/sostmi>,
- <https://www.facebook.com/zsrgympos>,
- <https://www.facebook.com/groups/groupGymPB/>.

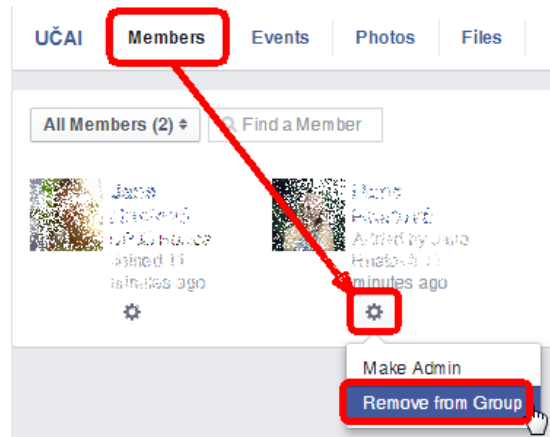
Na záver doplníme, že tak, ako je možné skupinu vytvoriť, tak je možné skupinu aj zmazať. Právo na to má však len jej „vlastník“. V prípade, že sme to my, musíme z nej najprv odstrániť všetkých členov a až nakoniec samého seba nasledujúcim postupom:

1. Klikneme na tlačidlo *Members (Členovia)* v hornej časti skupiny.
2. Postupne klikáme na tlačidlá vedľa každého člena a následne vyberieme a potvrdíme možnosť *Odstrániť zo skupiny* (obr.10).

Obrázok 9
Odstránenie
člena zo skupina
na
www.facebook.com

3. Ako posledného odstránime zo skupiny samého seba. Skupina sa potom zmaže automaticky.

1.2.4 Čo sú NetNews?

NetNews, v doslovnom preklade "sieťové noviny", sú celosvetovo distribuovaným diskusným fórom. Keďže pôvodne vznikli zo služby *Usenet News*, môžeme sa často stretnúť i s označením *Usenet*. Denne nimi *pretečie* neuveriteľné množstvo informácií. Tieto sú zadeľované do jednotlivých kategórií (veda, šport, vzdelanie...) a vznikajú tak *newsgroups* – novinové diskusné skupiny. Diskusné skupiny sú vytvárané podľa jednotlivých tematických oblastí. Kým adresy internetových stránok majú hierarchicky najvyššiu položku poslednú (napr. *evzdelanie.edif.sk*), pri *newsgroups* je to naopak – téma diskusnej skupiny sa postupne upresňuje. Napríklad názov *cz.comp.lang.php* nám hovorí, že ide o národnú diskusnú skupinu (českú, *cz*), zaoberajúcu sa počítačmi (*comp*), konkrétne programovacími jazykmi (*lang*), konkrétnejšie jazykom PHP.

Názornejšie ukážky (v anglickom jazyku) top 50-tich diskusných skupín venovaných vzdelávaniu nájdeme na:

http://www.giganews.com/newsgroup_search.html?group=education&go=Search+%3E%3E.

Príspevky do jednotlivých diskusných skupín v *NetNews* môžeme posielat' z počítačov vybavených príslušným softvérom (*news klientom*), ktorý býva súčasťou internetového prehliadača, integrovanou zvyčajne do programu elektronickej pošty. Spôsob posielania príspevku je veľmi podobný posielaniu e-mailovej správy.

Aký je teda rozdiel?

V klasických diskusných skupinách (*mailing list*) sú diskusné príspevky rozosielené všetkým členom diskusnej skupiny jednotlivo. V *NetNews* neexistuje nijaký zoznam odberateľov – prístup je úplne anonymný. Príspevky sú distribuované protokolom NNTP (*Network News Transfer Protocol, 119/tcp* – ďalší z protokolov TCP) prostredníctvom news serverov, ktorých je na internete veľa (napr. *www.easynews.com*, *www.giganews.com*, *www.newzbin.com* či *www.newsfeeds.com*). Príspevky sú na každom news serveri určitý čas uložené a po jeho uplynutí sa zmažú, aby uvoľnili miesto novým článkom. Ide najmä o obmedzenie obrovského množstva dát, ktoré musia tieto servery prenášať a uchovávať. Prevádzkovateľ môže odmietnuť diskusné skupiny distribuujúce nelegálny obsah, pornografiu a podobne.

Ukážky (v slovenskom, českom a v anglickom jazyku) nájdeme na:

- http://www.itnews.sk/buxus_dev/generate_page.php?page_id=3475&,
- <https://news.google.cz/>,
- <https://news.google.com/>,
- www.newsfeeds.com.

1.2.5 Využitie diskusných skupín v edukačnom procese

Diskusné skupiny a diskusné fóra patria k ďalším možnostiam, ktorými môžeme spropagovať činnosti na vyučovacej hodine i mimo nej. Využitie diskusných skupín si vieme predstaviť v takých edukačných situáciách, v ktorých z časového, priestorového alebo finančného hľadiska, prípadne vzhľadom na handicap žiaka (alebo učiteľa) zlyháva osobná komunikácia.

V rámci školských aktivít diskusné skupiny žiakom umožňujú:

- zapojiť sa do diskusie a vymieňať si informácie o možnostiach riešenia zadaných úloh, problémov, projektov,
- posielat' spracované výstupy (domáce úlohy, referáty, protokoly, prezentácie atď.) učiteľovi,
- sprístupňovať výsledky svojej práce komunite diskusnej skupiny,
- organizovať priebeh školských akcií (exkurzie, vychádzky) a študentských aktivít realizovaných v rámci vyučovania.

Pri mimoškolských aktivitách:

- organizovať formálne i neformálne mimoškolské aktivity (divadelné predstavenia, kultúrne podujatia, výlety...).

Výhody diskusných skupín a fór uvádza Baranovič a kol. (2001) :

- každý z diskutujúcich pozná tému a cieľ diskusie,
- každý z diskutujúcich vie, čo povedali ostatní,
- každý sa môže pridať a povedať niečo ostatným.

Stačí si uvedomiť, že diskusná skupina umožňuje žiakom nielen vypracovať, ale i vzájomne spolupracovať pri vypracovávaní daného problému.

1.3 Blogy a blogovanie

Weblog =
Web + Blog

Pod pojmom *weblog* alebo skrátene *blog* rozumieme webovú stránku, ktorá slúži ako verejne prístupný osobný denník autora alebo skupiny autorov. Blog môžu prevádzkovať aj firmy:

- <http://www.alejtech.eu/sk/Blog-o-webdizajne.alej>,

alebo iné inštitúcie napríklad školy:

- <http://waldorfskaskola.sk/menu/blog>,
- <http://www.vsm.sk/svk/blog/>.

Zvyčajne je písaný v chronologickom poradí, čitateľovi sa však zobrazuje v poradí opačnom, t. j. od posledného príspevku k prvému. V blogu ide najčastejšie o zápisky, denníky, osobné úvahy, komentáre či aktuálne spravodajstvo. Z tohto pohľadu nie je dôležitý obsah, tematické zameranie alebo odborná úroveň príspevkov, ale ich frekvencia. Typická pre blog je veľmi častá, prípadne pravidelná aktualizácia. Ten, kto prispieva na blog, je *blogger* a viaceré blogy jedného systému alebo aj globálne na celom internete tvoria *blogosféru*. Za predchodcov blogu sú považované e-mailly a diskusné fóra.

Alternatívy blogu
flog =
Fake + Blog

Ak je blog ťažiskovo zameraný na uvádzanie vlastného produktu alebo služby, označujeme ho ako *flog*. Flog obvykle obsahuje príspevky napísané

	platenými prispievateľmi v rámci spoločnosti a nemusia poskytovať objektívne názory alebo hodnotenie. Ukážkou je ktorýkoľvek blog o „fantastickom“ prostriedku na schudnutie či proti vypadávaniu vlasov.
b-blog = Business + Blog	Blog zameraný na podporu vlastného podnikania označujeme <i>b-blog</i> , ukážku nájdeme na stránke http://www.neformallne.sk/o-blogu/ .
klog = Know + Blog	Krátky vedomostný blog označovaný ako <i>klog</i> je druh blogu, ktorý zvyčajne slúži ako interný blog, nebýva prístupný verejnosti a má špecificky odborne orientovaný obsah.
moblog = MObil + Blog	<i>Moblog</i> je blog, ktorý bol spracovaný na mobilnom zariadení.
vlog = Video + Blog	Blog, ktorý pozostáva z videoklipov označujeme <i>vlog</i> , niekedy aj <i>VOG</i> . Denne alebo pravidelne aktualizovaný vlog často odráža osobnosť autora alebo jeho zaangažovanosť pri riešení konkrétneho problému.
CMS = Content Management System WCM = Web Content Management System	Podľa Beala (2014) prvý blog vznikol v roku 1994 vo forme internetového denníka a jeho tvorcom bol Justin Hall, v tom čase študent Swarthmore College. V úplných začiatkoch museli mať blogeri aspoň základné znalosti jazyka HTML, no už koncom 90-tych rokov sa plnohodnotné blogy vytvárali pomocou redakčných systémov (CMS alebo WCM) bez nutnosti programovať.
Redakčný systém = systém určený na tvorbu a správu obsahu webstránky na internete bez nutnosti technickej prípravy.	Veľká skupina blogov sa vyznačuje vlastnosťami typickými na denník, druhú skupinu však tvoria informačné blogy. Z tohto obsahového členenia vychádzajú aj dva hlavné smery súčasného blogovania – písanie vlastného denníka o sebe a svojom najbližšom okolí končiace až osobnou „reality show“ a na druhej strane blogy s obsahom konkrétnych informácií, návodov a inštrukcií z rôznych oblastí života, v ktorých je autor „doma“.
	V poslednej dobe pribúda aj ďalšia kategória blogov – „príloh“ tradičných internetových i tlačených médií, napríklad: <ul style="list-style-type: none"> ➤ http://blog.etrend.sk/blogy-trend.html, ➤ http://www.blog.sme.sk/, ➤ http://blog.pravda.sk/.

1.3.1 Skôr ako si založíme blog

Môže sa zdať, že písanie blogu s vlastnými postrehmi nemusí byť, zvlášť pre učiteľa, veľkým problémom. Mnohí však zistia, že po krátkom čase ich blog jednoducho zanikne. Príčiny sú najčastejšie dve:

- nedostatok motivácie,
- nedostatok nápadov.

Motivácia znamená chcieť. Možno sa chceme predviesť znalosťami, vtipom, radi píšeme, chceme ovplyvňovať názory iných, alebo si to len chceme skúsiť. Písať však tiež znamená, vyhradiť si pravidelne (denne, týždenne...) minimálne pol hodinu (počítajme radšej s hodinou až dvomi). To sa ľahko povie, ťažšie realizuje. Založme si blog až vtedy, keď sme si istí, že ho dokážeme naozaj pravidelne dopĺňať plnohodnotnými príspevkami.

Druhým problémom písania býva vhodná téma. Na blogu si môžeme robiť, čo len chceme (aj vlastnú reklamu) ale veľká sloboda aj zaväzuje. Neraz máme (ako autori) v hlave celkom prázdno. Mali by sme niečo napísať, no chýba nápad. Nápad je niečo, čo sa nedá kúpiť, nájsť, ani pripraviť. Ak ho máme, máme o čom písať a snáď to bude aj zaujímavé. Častým javom je stav, keď človek napíše päť – desať článkov na nejakú tému a potom zistí, že vyčerpal všetky nápady...

Keď máme čas i nápad, pustíme sa do písania. Pred zverejnením svojich výtvorov na webe ukážme ich niekoľkým známym (kolegom), či sa im zdajú zaujímavé a užitočné. Ak máme pocit, že sme zaujali, zriadiťme si pokojne svoj blog¹. Otázkou ostáva ako a kde?

1.3.2 Ako si vytvoriť vlastný blog

Vlastný blog si môžeme vytvoriť buď pomocou redakčného systému a webhostingu², alebo využitím blogovacej služby online dostupnej na nejakej webovej stránke. Každá možnosť má svoje klady a zápory.

Redakčných systémov určených na tvorbu a správu blogov je veľké množstvo. Prehľad voľne dostupných redakčných systémov s ich hodnotením aj s videotutoriálmi nájdeme na stránkach:

<http://www.opensourcecms.com/general/ratings.php>. V jeho odborných fórach je blogerom najčastejšie odporúčaný systém Wordpress dostupný na <https://wordpress.org/> a to aj v slovenskej mutácii.

Výhody redakčných systémov sú:

- väčšie množstvo prepracovanejších funkcií (prípadne možnosť pluginov),
- vlastná doména (www stránka),
- žiadna nedobrovoľná reklama atď.,
- vytvorenie akéhokoľvek originálneho vzhľadu.

Nevýhody:

- platiť webhosting,
- inštalovať a starať sa o správny chod redakčného systému.

Blogovacie služby umožňujú jednoduché vytvorenie blogu a jeho používanie bez nutnosti akejkoľvek znalosti tvorby webstránky. Jedinou aktívnou úlohou autora blogu je písanie, ostatné je zariadené službou. Známu blogovacou službou, prevádzkovanou spoločnosťou Google, je *blogger*.

Postup na písanie blogu so službou blogger:

1. Navštívime jeho domovskú stránku: <https://www.blogger.com/>.
2. Zadáme v Google účet svoje užívateľské meno (emailovú adresu) a heslo tak klikneme na tlačidlo *Prihlásiť sa*. (obr. 11)

Blogger

Obrázok 10
Prihlásenie

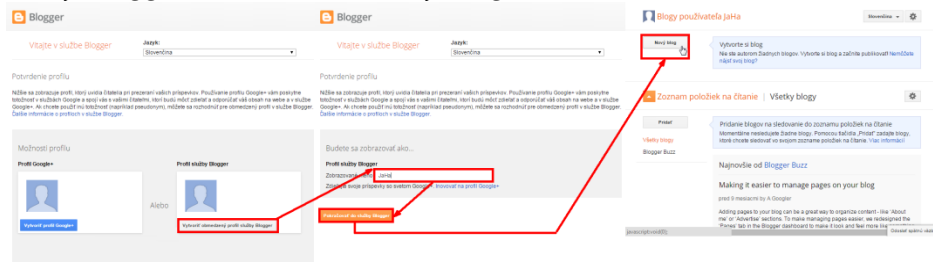
Ak nemáme v Google založený svoj užívateľský účet, je potrebné si ho vytvoriť kliknutím na ponuku *Vytvoriť účet*, ktorá sa nachádza dole pod prihlasovacím formulárom.

¹ Zaujímavý a užitočný návod ako písať (nielen) blog je dostupný v blogu: <http://www.akopisat.sk/hostovske-clanky/piste-ako-profesional>.

² Webhosting je diskový priestor na serveri, ktorý je nepretržite s vysokou rýchlosťou pripojený k internetu. Ten si môžeme prenajať a musíme platiť.

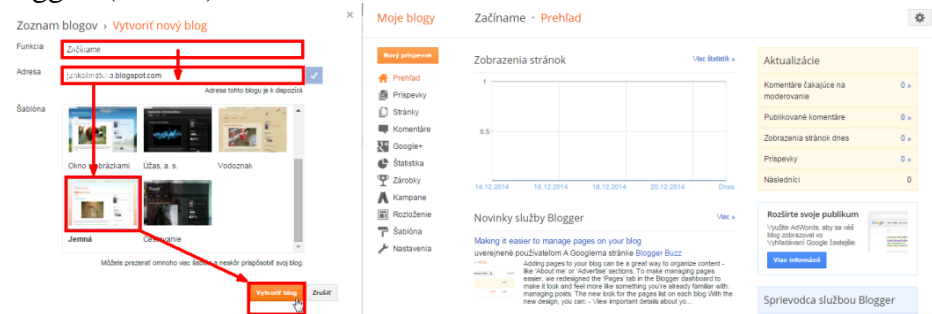
3. V okne *Potvrdenie profilu* si vyberieme medzi voľbami *Vytvoriť profil v Google+* a *Vytvoriť obmedzený profil*. Používanie profilu Google+ nám poskytne totožnosť v službách Google a spojí nás s našimi čitateľmi, ktorí budú môcť zdieľať a odporúčať náš obsah na webe a v službe Google+. Ak chceme použiť inú totožnosť (napríklad pseudonym), môžeme sa rozhodnúť pre obmedzený profil v službe Blogger.
4. V druhom prípade klikneme na *Vytvoriť obmedzený profil*. Vyplníme textové pole *Zobrazované meno*, klikneme na tlačidlo *Pokračovať do služby blogger* a následne na *Nový blog*. (obr. 12).

Obrázok 11
Vytvorenie profilu na www.blogger.com

5. V tomto okamihu už vytvárame svoj vlastný blog! Vyberieme si názov blogu, adresu (URL) a šablónu (teda grafickú predlohu) nášho blogu. Tak klikneme na tlačidlo *Vytvoriť blog* a dostaneme sa do prostredia blogger. (obr. 13)

Obrázok 12
Nový blog na www.blogger.com

Podrobnejší pracovný návod dostupný na stránke:

https://support.google.com/blogger/answer/1623800?hl=en&ref_topic=3339243.

Napriek tomu, že je spracovaný len v anglickom jazyku, môžeme jeho obsah nechať okamžite preložiť do slovenčiny pomocou vstavaného panela prekladača v prehliadači Chrome nasledovným postupom:

1. V pravej hornej časti okna na paneli s nástrojmi prehliadača Chrome klikneme na *Ponuka* .
2. Vyberieme možnosť *Nastavenia*.
3. Klikneme na možnosť *Zobraziť rozšírené nastavenia*.
4. V sekcii *Jazyky* začiarkneme políčko *Ponúkať preklad stránok v jazykoch, ktorým by ste nemuseli rozumieť*.

Výhody používania blogovacích služieb je:

- ✦ jednoduchosť,
- ✦ väčšinou všetko zadarmo,
- ✦ nie je nutné ovládať žiaden programovací jazyk atď.

Nevýhody:

- ✦ prítomnosť reklám,
- ✦ obmedzenia vzhľadom,
- ✦ menej funkcií atď.

Napriek uvedeným nevýhodám môže byť tvorba vlastného blogu výzvou, ktorú keď prijme, budeme bohatší o ďalšiu skúsenosť. Ukážku blogu učiteľky 1.– 4. ZŠ s využitím služby Blogger nájdeme na:

<http://tajomstvastromov.blogspot.sk/>.

1.3.3 Kde si vytvoriť vlastný blog

Okrem už služby blogger internet ponúka viac možností. Priestor na založenie blogu nájdeme na špecializovaných portáloch aj na portáloch, na ktorých už možno máme zriadenú freemailovú schránku:

- ✦ <http://www.blogovisko.sk/>
- ✦ <http://blog.cz>,
- ✦ <http://pooh.cz>,
- ✦ <http://brouzdej.cz>,
- ✦ <http://blogy.atlas.sk>,
- ✦ <http://www.blog.sme.sk>,
- ✦ <http://blog.lupa.cz>,
- ✦ <http://webgarden.cz>.

Uvedené služby ponúkajú možnosť vytvorenia blogu niekoľkými jednoduchými krokmi – stačí vyplniť prístupové údaje, vybrať adresu a meno blogu, zvoliť si šablónu vzhľadu a ďalej len vyberať z možností ponúkaných redakčným systémom. Nič zložité pre začiatočníka, no ak by sme predsa len mali problémy, štandardne sú na týchto stránkach k dispozícii aj prehľadné návody alebo nápovede.

Pomocou prístupových údajov, ktoré sme zadali pri registrácii, sa prihlásime. Napíšeme príspevok, ktorý sa po uložení zverejní na našom blogu, prípadne sa objaví aj na hlavnej stránke serveru. Naše príspevky môžu potom čitatelia komentovať a hodnotiť. Niektoré servery ponúkajú off-line nástroje na blogovanie, iné napr. možnosť súkromia, či publikovania len pre úzky okruh ľudí, ktorým dáme prístupové práva k nášmu blogu. Výber služby záleží od nás – ktorá adresa, šablóna či služba nám najviac vyhovuje a spĺňa naše požiadavky.

1.3.4 Využitie blogov v edukačnom procese

Pozrime sa napr. na stránku ZŠ M. Hodžu v Bratislave: <http://www.zsmh.sk>.

Každý žiak tejto školy má svoj vlastný blog. Blogy využívajú aj učitelia na zverejňovanie zadaní, úloh a oznamov. Waldorfská škola v Bratislave prevádzkuje na stránke <http://waldorfskaskola.sk/menu/blog> svoj vlastný školský blog, na ktorom propagujú svoje školské i mimoškolské aktivity. Podobne je blog na <http://www.narnia.sk/sk/akcie/blog> súčasťou školskej stránky Cirkevnej základnej školy Narnia v Bratislave. Spojená škola Juraja Henischa v Bardejove prevádzkuje blog v rámci svojho stredoškolského časopisu a rádia na <https://gymos.wordpress.com/>. Blogy využívajú aj učitelia na zverejňovanie aktuálnych poznatkov odborného-pedagogického charakteru. Ukážky nájdeme na:

- ✦ <http://janmacek.blog.sme.sk/>,
- ✦ <http://zabka.blog.sme.sk/>,
- ✦ <http://droppa.blog.sme.sk/>,
- ✦ <https://megym.wordpress.com/category/o-skole/>,
- ✦ <http://www.zborovna.sk/novinky/blog.php>,
- ✦ <http://blog.porazskolu.sk/>.

V blogoch nájdeme opisy priebehu skúšok i iných udalostí očami žiakov, napríklad:

http://www.abclinuxu.cz/blog/bluebearuv_samozerblog/2007/6/4/182473,
i pohľad z druhej strany:

- <http://gabo126.blog.pravda.sk/2013/03/09/studium-na-vysokej-skole-alebo-fraska-na-uloztocku/>,
- <http://mika.blog.pravda.sk/2011/04/04/ston-srdca/>.

Blogy sú pre učiteľov cenným materiálom na poznanie spôsobu myslenia a čítania našich žiakov. Objavíme aj iné blogy a možnosti ich využitia v škole? Nenechajme si to len pre seba. Podelme sa o vlastné nápady i odkazy na myšlienky iných s kolegami v diskusnej skupine alebo fóre.

1.4 Netiketa

Netiketa =
Net + Etiketa

Tak ako v bežnom živote existuje súhrn spoločenských zvyklostí a pravidiel spoločenského správania sa – etiketa, tak v elektronickej komunikácii existujú isté pravidlá, ktorým sa hovorí „netiketa“. Pravidlá netikety sa menia, vyvíjajú a zanikajú a aj keď ide o "nepísaný súbor pravidiel", ich nedodržanie sa chápe ako prejav neúcty, egoizmu až vulgárnosti.

Voľný preklad "Desatoro počítačovej etiky" podľa *The Computer Ethics Institute* (2002):

1. Nezneužiješ počítač voči iným.
2. Nebudeš ničiť prácu iných.
3. Nebudeš prezerat' dáta iných ľudí.
4. Nepoužiješ počítač na krádež.
5. Nepoužiješ počítač na krivé svedectvo.
6. Nepoužiješ alebo nevytvoríš kópiu softvéru, ktorý si nezapltil.
7. Nepoužiješ neoprávnené počítačové zdroje iných ľudí.
8. Neprivlastníš si intelektuálne dielo iného.
9. Budeš premýšľať o spoločenských následkoch programu, ktorý si stvoril.
10. Budeš používať počítač ohľaduplne a s úctou.

Elektronická komunikácia môže mať rôzne podoby a formy – e-mail, diskusné skupiny a fóra, blogy, odohrávajúce sa prostredníctvom internetu. Každá z nich má svoje špecifiká, zásady a pravidlá.

1.4.1 E-mail

Poznámky:

- Pravidelne kontrolujeme obsah svojej poštovej schránky.
- Neplytváme zbytočne diskovou kapacitou servera a pravidelne odstraňujeme nepotrebné alebo už uložené správy, udržiavajme vo svojej schránke minimum nepotrebných správ.
- Zálohujeme si dôležité správy na disky lokálnych strojov, resp. na iné pamäťové médiá.
- Neposielame elektronickou poštou citlivé a súkromné informácie. Ak je to nevyhnutné, používame šifrovanie. Dopredu sa však musíme uistiť, že prijímateľ bude vedieť takúto správu dešifrovať.
- Ak nám zamestnávateľ poskytne poštovú schránku, môže vydať aj isté obmedzenia, napr. nepoužívať ju na súkromné alebo komerčné účely, posielat' prílohy len danej maximálnej veľkosti a pod. Tieto pravidlá dodržiavajme. Zamestnávateľ v tomto prípade môže (po splnení legislatívou daných podmienok) našu poštu kontrolovať.

- Nezapájame sa do pyramídových akcií, spravidla len zbytočne zaťažujú sieť a nikomu nepomôžu.
- Neposielajme nevyžiadanú poštu (často označovanú ako SPAM). Takéto konanie je podľa § 3 odsek 6 zákona č.147/2001 – Zákon o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov trestné.
- Ak správu posielame na viacero adries, informujme príjemcu o tom, že správu dostal aj niekto iný.
- Tvrdiť, že správu sme nedostali (aj napriek tomu, že sme ju dostali) sa nevyplatí, cesta elektronickej správy sa dá vystopovať.
- Buďme tolerantní k pravopisným chybám ostatných, v žiadnom prípade nie k svojim vlastným.
- Pozor na humor a sarkazmus, prijímateľ to nemusí pochopiť správne. Podobne si dávame pozor na dvojmyselné formulácie.
- Používanie akronymov (skratiek zložených z počiatočných písmen alebo slabík viacerých slov) je dovolené, no správy obsahujúce príliš veľa akronymov pôsobia neprehľadne a mätúco. Overme si, či im rozumie a používa ich aj príjemca správy.
- Prílohy posielame vtedy, keď je to nutné.

1.4.2 Diskusné skupiny, diskusné fóra

Poznámky:

Kvalita každej diskusnej skupiny alebo diskusného fóra závisí od jeho užívateľov. Niekoľko overených rád k tomuto spôsobu komunikácie.

- Každý záujemca o využívanie konkrétneho diskusného fóra by mal používať len jednu stálu prezývku alebo e-mailovú adresu, pod ktorou sa obvykle prezentuje. Za hrubé porušenie tohto pravidla je považované používanie prezývky (ang. *nick*) iného užívateľa.
- Rešpektujme dané pravidlá diskusných skupín a fór.
- Nereagujme na diskusiu, o ktorej nič nevieme – nemáme znalosti z danej oblasti. Takéto príspevky môžu byť považované za SPAM.
- Vo fórach platí zákaz používania vulgarizmov. Vysoko nemorálne je akékoľvek osočovanie, rasistické narážky, rasistické a vulgárne vyjadrovanie, vtípkovanie s tematikou postihnutia, sexuálnej orientácie, náboženstva alebo rasovej diskriminácie, ďalej hanobenie národa, rasy alebo etnickej skupiny a akákoľvek národná, rasová alebo náboženská nenávisť, ktorá predstavuje podnecovanie k diskriminácií, nepriateľstvu alebo násiliu.
- Snažme sa svoj problém opísať presne, jasne a stručne.
- Fórum nezaručuje pravdivosť informácií. Každý príspevok je vyjadrením osobného názoru jeho autora.
- Reklama je v niektorých fórach vítaná, v niektorých zatracovaná.
- Potvrdenia o doručení a automatické odpovede sú vo fórach pôsobia veľmi rušivo a jednoducho sa nepoužívajú.

1.4.3 News

- Skupiny News samozrejme diskutujú o širokom okruhu záujmov. Ak niekto spochybní naše argumenty, udržme diskusiu zameranú na tému a nedovoľme, aby skĺzla do osobných nezhôd.
- Ak odpovedáme len jednej osobe, pošleme radšej e-mail.

- ✦ Majme na pamäti, že News sú rozosielané globálne a že „celý svet“ sa pravdepodobne nezaujíma o našu osobnú spoveď, na to slúžia blogy.

1.4.4 Blogy

Pri písaní blogov musíme rátať s ďalšími nevýhodami, napríklad komentárovým spamom alebo neželanými komentármi.

- ✦ Komentárovým spamom sa označujú komentáre plné reklám pod našimi príspevkami. Najčastejšie ich produkujú tzv. spamovací roboti, čo sú programy určené na prehľadávanie internetu za účelom vkladania reklamných komentárov pod príspevky. Väčšina moderných redakčných systémov i blogovacích služieb si však s nimi vie poradiť.
- ✦ Pri publikovaní svojich myšlienok na blogu majme na pamäti kódex zodpovedného autora blogu. Jeho autor (O'Reilly, 2013) v ňom požaduje, aby každý bloger prevzal zodpovednosť nielen za svoje slová, ale aj za komentáre, ktoré umožňuje na svojom blogu. Mal by označovať urážlivé komentáre a zväziť, resp. odstrániť anonymné komentáre. A hlavne nemal by na ne nereagovať slovami, ktoré by nebol ochotný povedať aj osobne.

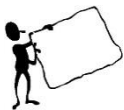
1.5 Bezpečnosť pri komunikácii

Každý z nás môže vstupovať do internetu takmer v akejkoľvek pozícii, môže posilať správy alebo publikovať svoje názory či natočené videá priamo na internetových stránkach, prístupňovať svoje súbory iným.

Denne sa stretávame vo svojich e-mailových schránkach s množstvom nevyžiadanej pošty. Na zvýšenie bezpečnosti odporúčame dodržiavať nasledovné zásady:

- ✦ Používajme antivírusový softvér.
- ✦ Chráňme svoj počítač firewallom (ochrana, ktorý ponúka operačný systém).
- ✦ Pravidelne inštalujme nové aktualizácie, prinášajú bezpečnostné záplaty operačného systému a programov).
- ✦ Neotvárajme e-mailové správy od neznámych odosielateľov.
- ✦ Rozumne prístupňujme svoje dokumenty.
- ✦ Zálohujme si svoje údaje.
- ✦ Používajme „ťažko uhádnuteľné“ heslá.
- ✦ Nezverujme počítač iným.
- ✦ To isté platí aj o prístupových menách a heslách k našim (nielen) komunikačným účtom.
- ✦ V rámci voľnej komunikácie nezverejňujeme svoje osobné údaje.
- ✦ Ubezpečme sa, či tieto zásady všetci, s ktorými komunikujeme pomocou počítača a internetu poznajú a dodržiavajú.

Ak vás problematika zaujíma viac, odporúčame pozrieť Encyklopédiu vírusov na stránke <http://www.trendmicro.com/vinfo/virusencyclo/default.asp>

Dištančná aktivita 2: Komunikácia s využitím internetu II

V tejto téme opisujeme synchronnú komunikáciu a aj tu sa budeme venovať predovšetkým jej možnému využitiu v edukačnom procese.

2 Synchronná komunikácia

Synchronná komunikácia sa uskutočňuje v tom istom čase: aktéri komunikácie musia byť pri zariadeniach prítomní súčasne. To môže spôsobovať problémy pri diskusiách medzi partnermi z rôznych časových pásiem alebo s rôznymi pracovnými obmedzeniami. Výhodou je okamžitá odozva. Technicky môže byť synchronná komunikácia založená na výmene textov, hlasu alebo videa. Stačí si predstaviť takúto hru:

Skupina ľudí sedí okolo stola a dohodne sa, že sa bude medzi sebou dohovárať písomne (na papieri). To, čo na tento papier pre všetkých ostatných ktokoľvek napíše (vetu, niekoľko slov, obrázok...), budú ostatní sledovať už vo fáze vzniku. Aby nevznikol chaos, dohodnú sa písať v nadväznosti jeden po druhom. Samozrejme, ak nás už jedna téma nebaví, môžeme ju bez problémov zmeniť alebo odísť od stola. A tak vznikol chat.

2.1 Chat

Existuje veľa možností ako sa porozprávať s niekým, kto je od nás vzdialený aj niekoľko tisíc kilometrov. Môžeme využiť „veľmi rýchlu poštu“ v podobe písaného textu, ktorý sa užívateľovi na druhej strane zobrazí len okamih po jeho napísaní. Písať si nemusia len dvaja ľudia, naraz sa do diskusie môže zapojiť aj viacero užívateľov.

Dnes je chat (čítame „čet“) jednou z najpoužívanejších foriem ľahkej spoločenskej elektronickej konverzácie ľudí z rôznych častí sveta, ktorí môžu komunikovať medzi sebou v reálnom čase, bez veľkých vysokých poplatkov za telefón. Pre niektorých domácich alebo školských užívateľov ponúkajú chatovacie programy možnosť zoznamovať sa s ostatnými kultúrami, pri výučbe cudzích jazykov a aj strojopisu na precvičovanie písania na počítači.

Pre nás – užívateľov sú k dispozícii dva hlavné spôsoby chatovania:

- internetový chat,
- instantný chat (doslovný preklad *rozpustný chat*).

Podľa toho, aké komunikačné médium chatovacie programy využívajú rozoznávame:

- textovú komunikáciu,
- zvukovú komunikáciu,
- video komunikáciu dvoch alebo viacerých ľudí.

Pri zvukovej komunikácii sa nezaobídeme bez slúchadiel alebo reproduktorov a mikrofónu. Nevyhnutnou podmienkou realizácie videokomunikácie je pripojenie webkamery.

2.1.1 Internetový chat

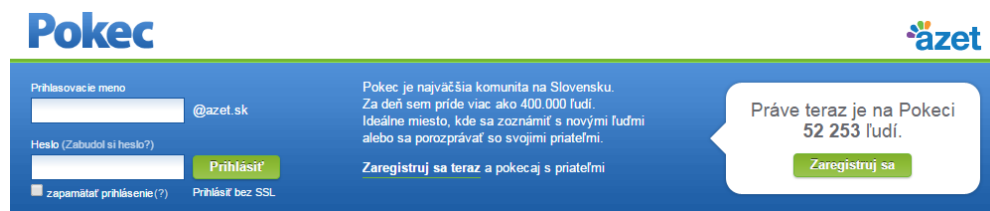
IRC =
Internet Relay
Chat

Pri internetovom chate potrebujeme nájsť a vybrať si jeden z množstva dostupných serverov venujúcich sa chatu. Veľká časť z nich je tematický za-

meraná (automobilizmus, filmy, PC hry, a pod.), iné nemajú konkrétne zameranie, ale poskytujú širší okruh tém.

Niekedy je lepšie začať s chatom na väčšom, známejšom servere so širším záberom tém. Pokiaľ budeme chcieť, môžeme si vytvoriť vlastnú tému diskusie (obr. 14).

Obrázok 13
Chat Pokec dostupný na
www.pokec.azet.sk

Ak by sme si chceli pozrieť prehľad dostupných chatov, prípadne sa do niektorého z nich zapojiť, nájdeme ich zoznam napríklad na stránke www.zoznam.sk v sekcii Zábava/Chat a fóra/chat.

Ukážky chatov:

<http://www.gmail.com>

<http://pokec.azet.sk/>

<http://chat.volny.cz>

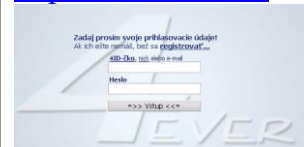
<http://chat.icq.com/icqchat/>

<http://www.kecaj.sk/>

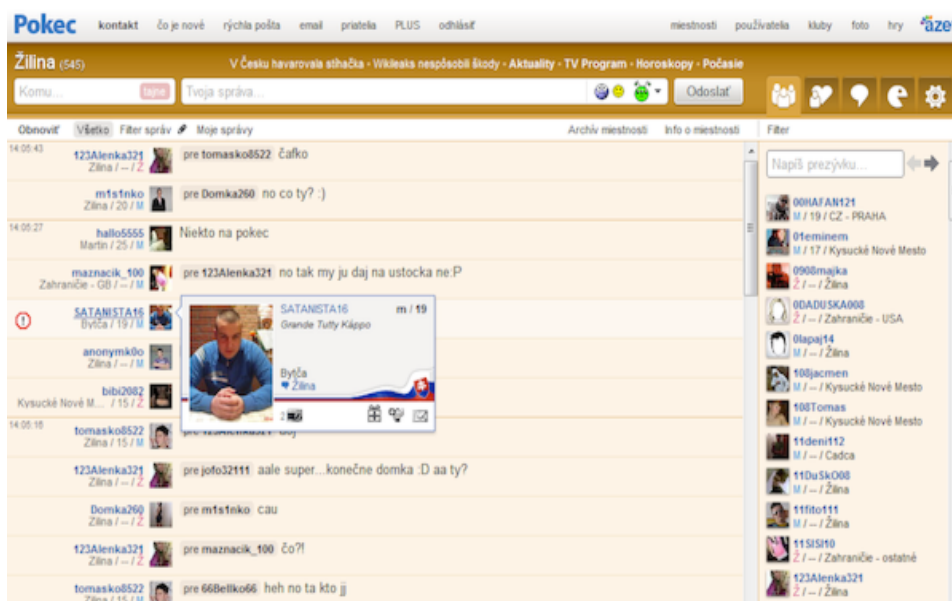
<http://chat.4ever.sk/>

Okno chat-u sa zvyčajne skladá z troch základných častí:

- informačná časť chatu (obr. 15 vpravo) zobrazuje zoznam prítomných ľudí a aktivitu ich zapájania sa do chatu,
- plochou najväčšia časť – *chat window* (obr. 15 vľavo) zobrazuje priebeh celej komunikácie – kto čo hovorí, kto sa prihlásil, kto sa odhlásil a tiež všetky systémové správy,
- vstupný riadok (obr. 15 dole), umožňuje vpisovať text. Napísaný text sa po odoslaní klávesom *Enter* zobrazí v hlavnej časti okna avidia ho všetci účastníci chatu.

Obrázok 14
Okno chatovacej
miestnosti v chate
Poceck

Pravidlá chatu

Nájdeť spracované napríklad na stránke <http://www.fun-online.sk>. Temnejšou stránkou niektorých chatov je ľahký prístup k rozhovorom, ktoré môžeme opísať ako zavádzajúce, nevkusné či vedené nežiaducimi jazykovými prostriedkami. Naozaj dôrazne odporúčame v maximálnej možnej miere monitorovať prístup žiakov k týmto chatom aspoň v školskom prostredí.

Zdravím Ťa, zdáš sa mi byť celkom milý. Koľko máš rokov a čo rád robíš, keď prídeš zo školy?

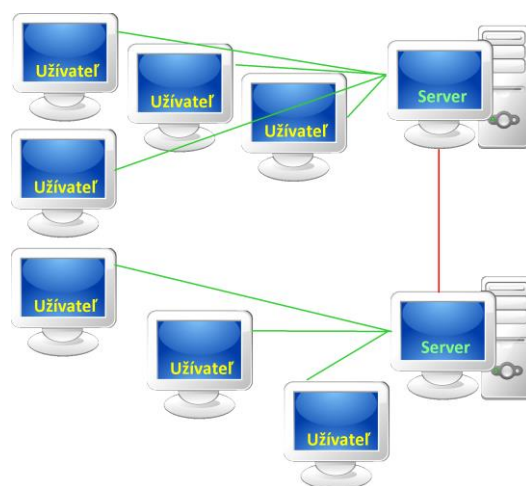
Mám 17 a zaujímam sa o fitness. Po škole trávim čas v telocvični...

IRC

IRC =
Internet Relay
Chat

IRC je jedna z ďalších možností komunikácie cez internet. Má svoje špecifické vlastnosti, ktoré ho odlišujú od webového chatu. Sieť IRC je tvorená servermi, ktoré sú navzájom prepojené. Na tieto servery sa pripájajú užívatelia. Servery a klienti tvoria dohromady jednotlivé IRC siete, tých môže byť viacero. Užívatelia v jednej sieti môžu medzi sebou komunikovať, i keď je každý z nich pripojený k inému serveru. Situáciu asi najlepšie ilustruje nasledujúca schéma (obr. 16)

Obrázok 15
Schéma siete IRC

2.1.2 Instančná komunikácia

Chat je verejné, i keď virtuálne miesto, kde prichádzame v nádeji, že nájdeme niekoho na rozhovor. Aj keď bude medzi nami prebiehať príjemná konverzácia, pri internetovom chate majú ostatní tendenciu ju prerušovať. To viedlo k vývoju instantnej komunikácie alebo tiež *messengerov*. K najznámejším komunikačným programom patria (zoradené podľa abecedy):

- **Facebook** možno stiahnuť zo stránky:
  - <http://chrome.google.com/webstore/detail/facebook-messenger/mdapmeleikeppmfgadilffngabfpibok> - facebook messenger verzia 1.9.7.

- **ICQ**
  - <http://downloads.zoznam.sk/program/icq-23> – slovenská verzia ICQ8,
  - <http://download.icq.com/download/> - najnovšia verzia (zatiaľ iba) v angličtine ICQ 8.3.

- **Miranda**
  - <http://www.miranda-im.org/download/> - verzia Miranda 0.10.29 (AJ),
  - <http://mirandaplus.wz.cz/downloads.htm> - verzia Miranda Plus v.2.0 je v češtine.

- **QIP**
  - <http://qip.ru/> - verzia 2012, textový Messenger (RU),
  - http://www.stahuj.cz/komunikace/instant_messengers/icq/qip-2005a-build/ - aj česká lokalizácia.

- **Skype**
  - <http://www.skype.com/en/download-skype/skype-for-computer/>,
  - <http://skype.cabik.sk/verziaskype.htm> (CZ).

- **Trillian**
  - <https://www.trillian.im/download/> najnovšia verzia Trillian 5.5 (AJ)
  - <http://www.trillian.cz/download/> - aj v češtine.

- **Twitter**
  - <https://twitter.com/messenger>.

- **Windows Messenger**
  - <http://membercenter.msn.com/download.aspx>.

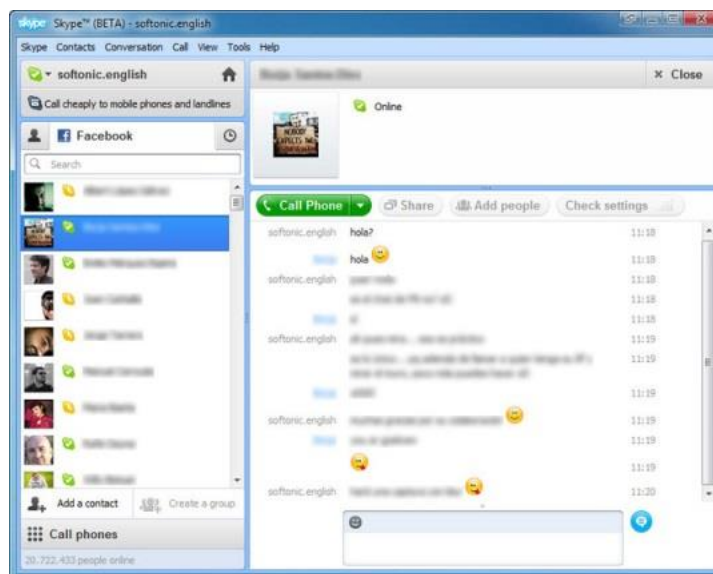

- **Yahoo Messenger**
- <http://messenger.yahoo.com/download.php>.

Hlavnou myšlienkou chatovania v týchto komunikačných programoch je vytvorenie vlastného zoznamu kontaktov (kamarátov, kolegov, žiakov...) a v prípade ich online pripojenia bezproblémovej komunikácie. Po spustení komunikačného programu sa otvorí okno (obr. 17):

- vstupná časť (štandardne umiestnená v dolnej časti okna), je miestom, kam môžeme písať naše príspevky do komunikácie,
- chat window (nad vstupnou časťou), ktorá zobrazuje celú doterajšiu komunikáciu,
- informačná časť (najčastejšie po niektorej strane predchádzajúcich častí) sprístupňuje osobné profily chatujúcich účastníkov,
- panel s nástrojmi (v hornej časti okna) ponúka rôzne možnosti nastavenia a ovládania celej komunikácie, napríklad:
  - pozvanie ďalšieho účastníka do konferencie,
  - blokovanie prístupu nežiaduceho účastníka do konferencie,
  - sprístupnenie (zdieľanie) súborov a ďalších aplikácií – tabuľa, pomoc na diaľku atď.,
  - začiatok/ukončenie telefonického hovoru,
  - začiatok/ukončenie videokonferencie,
  - spoločné hry s priateľmi alebo pre jednotlivcov...

Obrázok 16
Okno Skype

Stručnú charakteristiku, vzájomné porovnanie či diskusné fórum k jednotlivým messengerom nájdeme na:

- <http://gamesweb.sk/769/recenzie/test-messengerov.html> (SK),
- <http://www.giga.de/apps/threema/specials/messenger-test-threema-whatsapp-telegram-chadder-line-und-mehr-im-vergleich/page/2/> (DE).

2.2 Videokonferencia

Chceli ste byť niekedy na dvoch miestach naraz? V súčasnosti riešia túto dilemu nielen manažéri, ale aj učitelia. Pedagóg musí pri svojej práci urobiť viac než len učiť – organizuje študentské výmeny, odborné výlety a exkur-

LAN =
Local Area Network

WAN =
Wide Area Network

zie. Virtuálne konferencie umožňujú synchrónnu komunikáciu medzi dvomi a viacerými účastníkmi, pričom dochádza medzi nimi k prenosu zvukovej a zároveň i obrazovej informácie.

Telekomunikačná sieť, ako najrozsiahlejšia komunikačná sieť sa v dnešnej dobe využíva nielen na prenos hlasu, ale aj na prenos multimediálnych aplikácií. Medzi faktory, ktoré ovplyvnili kvalitu videokonferencií boli vysoko rýchlostných sietí LAN a WAN a multimediálnych počítačov a kvalitných operačných systémov, vyhovujú vysokým nárokom na prenos video signálu.

Ako na to?

Pri výbere videokonferenčného zariadenia je potrebné vedieť, v akom prostredí budeme dané zariadenie používať a pre aký počet ľudí bude daná videokonferencia určená. Základné rozdelenie videokonferenčných zariadení je podľa toho, či potrebujú byť pripojené k počítaču alebo sú to zariadenia, ktoré dokážu pracovať samostatne (obr. 18).

Obrázok 17
Možnosti realizácie videokonferencií

2.2.1 Videokonferencia prostredníctvom počítača

Videokonferenčné zariadenia, ktoré potrebujú na svoju činnosť počítač sú väčšinou navrhované na prácu pod operačným systémom Windows. Hlavnou výhodou takýchto systémov je, že priamo spolupracujú s displejom a taktiež umožňujú prístup k programovému vybaveniu počítača. Aby sme sa mohli zapojiť do videokonferencie, potrebujeme:

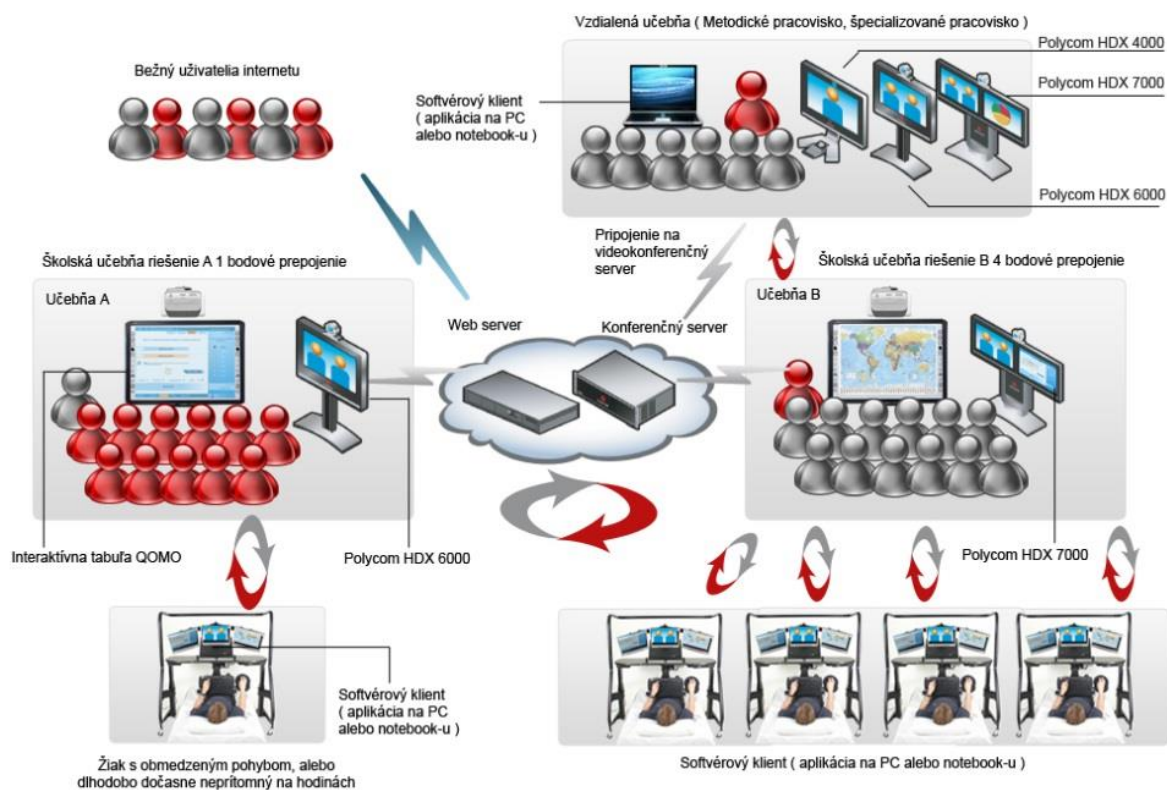
- multimediálny počítač, zvukovú kartu, mikrofón, reproduktory alebo slúchadlá, nainštalovanú web kameru,
- širokopásmové pripojenie na Internet, napríklad pripojenie prostredníctvom linky DSL alebo pripojenie cez sieť LAN. Používanie videa vo videokonferencii je možné aj prostredníctvom štandardného telefonickeho pripojenia na internet, pri použití širokopásmového pripojenia sa výrazne zvyšuje výkon,
- softvér umožňujúci videokonferenciu – by mal mať:
  - ponuku základných informácií o všetkých účastníkoch, každý účastník konferencie by mal byť videný a počutý ostatnými účastníkmi,
  - sprístupnenie aplikácii z počítačov účastníkov konferencie,
  - možnosť textovej aj grafickej komunikácie, nezávislosť od používaného operačného systému.

Všetky tieto podmienky nie vždy spĺňa jedna videokonferenčná aplikácia. Výber komunikačného programu závisí od toho, ktoré z podmienok sú pre nás najdôležitejšie. V súčasnej ponuke nájdeme bezplatné i komerčné riešenia našich požiadaviek. Z bežne dostupných, finančne nenáročných variantov to sú napríklad Skype, Google Hangouts, NetMeeting alebo MSN Messenger.

2.2.2 Videokonferencia pomocou samostatných videokonferenčných systémov

Pri samostatnom videokonferenčnom zariadení nie je potrebná účasť počítača, pretože všetky potrebné funkcie sú v ňom priamo implementované. Je vybavené vlastným operačným systémom, pomocou ktorého je zariadenie schopné práce v priebehu pár sekúnd. Hlavnou výhodou je jeho grafické ovládanie, jednoduché nastavenie i použitie, preto je vhodné aj pre menej skúsených užívateľov.

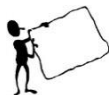

zdroj: <http://skolstvo.sofos.sk/distančne-vzdelavanie>

Videokonferenčný systém obsahuje:

- videokonferenčnú jednotku so špeciálnou kamerou,
- rozhranie na pripojenie ďalších signálových vstupov,
- pripojenie na komunikačné kanály.

Preferovaným komunikačným kanálom je dnes stále dostupnejšie dátové spojenie pomocou IP protokolov cez siete LAN a WAN, tradičné telefónne Euro ISDN spojenie je stále podporované.

Cieľom videokonferencie je nielen preniesť obraz a zvuk, ale stále častejšie i obraz z ďalších kamier, videozáznam, prezentáciu z počítača alebo obrázky z dokumentovej kamery. Videokonferenčná zostava je súčasťou celého prezentačného reťazca. Ukážku reálneho využitia na škole nájdeme na:

- <http://skolstvo.sofos.sk/distančne-vzdelavanie>,
- <http://ftf.vsmu.sk/node/1317>,
- <http://www.srobarka.sk/2007videokonferenciayouthinaction/>,
- <http://fpv.utc.sk/kfv/Konferencie/Didfyz04/Didfyz01.doc>.

Ak vás problematika realizácie videokonferencie zaujala aj z technického hľadiska, viac nájdete na:

- [http://www.itnews.sk/tituly/infoware/2013-09-26/c158891-videokonferencne-riesenia-trendy-vyberove-kriteria-prehľad-vyrobco-avaya-cisco-citrix-microsoft-polycom?page=2,](http://www.itnews.sk/tituly/infoware/2013-09-26/c158891-videokonferencne-riesenia-trendy-vyberove-kriteria-prehľad-vyrobco-avaya-cisco-citrix-microsoft-polycom?page=2)
- [http://videokonferencie.sofos.sk/videokonferencne-systemy,](http://videokonferencie.sofos.sk/videokonferencne-systemy)
- [http://www.ktl.elf.stuba.sk/study/h320/Content/index.html,](http://www.ktl.elf.stuba.sk/study/h320/Content/index.html)
- [http://www.mediatech.sk/riesenia/videokonferencne-systemy/.](http://www.mediatech.sk/riesenia/videokonferencne-systemy/)

Výhody pre pedagóga:

- vzájomná komunikácia medzi pedagógmi z rôznych škôl, regiónov bez časovej straty a zvýšených finančných nákladov spojených s cestovaním,
- rozšírené možnosti kontinuálneho vzdelávania pedagógov, konzultácií v rámci vzdelávacích aktivít,
- prístup k učebným a vzdelávacím materiálom (video a audio obsah).

Výhody pre študentov:

- pútavá forma vyučovania,
- exkurzné možnosti, video besedy so zaujímavými, no pracovne vytáženými ľuďmi,
- aktívna účasť na vyučovaní z domu v prípade choroby,
- úzka spolupráca pri projektoch medzi študentmi rôznych regiónov a krajín.

2.2.3 Význam

Význam synchrónnej komunikácie s využitím internetu dáva netušené možnosti ďalšieho využitia aj v edukačnom procese. Či už je to podpora školských akcií, vyučovacích hodín alebo mimoškolských aktivít. Synchrónna komunikácia podporuje schopnosť učiteľov a žiakov efektívnejšie pracovať vo virtuálnych tímoch či projektoch s cieľom vytvoriť prostredie motivujúce k elektronickej komunikácii. Pri využití prenosu zvuku a obrazu umožňuje lepšie prezentovať a interpretovať názory a emócie v počítačovej komunikácii. Ponúka možnosti využitia niektorých nástrojov elektronickej komunikácie pomáhajúce preklenúť vzdialenosť medzi komunikujúcimi v online prostredí.

Dištančná aktivita 3: Možnosti využitia internetu v edukačnom procese

3 Internet na vyučovacej hodine

Obrázok 18
Schéma ponuky internetu

Ak chceme poskytnúť svojim žiakom zaujímavú vyučovaciu hodinu, nezaobídeme sa bez jej plánovania, následnej realizácie a nutnej evalvácie. Samotnú hodinu možno teoretickou analýzou rozdeliť do nasledujúcich fáz (Petlák, 2004):

1. **motivačná fáza** – príprava žiakov na aktívne osvojovanie učiva,
2. **expozičná fáza** – prvotné oboznamovanie žiakov s novým učivom,
3. **fixačná fáza** – prvotné opakovanie a utvrdzovanie učiva,
4. **diagnostická fáza** – preverovanie osvojených vedomostí, spôsobilostí, návykov, zručností. Jednotlivé fázy vyučovania sa môžu vzájomne prepájať a rôzne kombinovať.

3.1 Plánovanie vyučovacej hodiny

Úlohou učiteľa je vzbudiť záujem žiakov o poznávanú skutočnosť. Internet nám pri plánovaní hodiny ponúka mnohé motivačné námety priamo z reálneho života za predpokladu, že poznáme záujmy svojich žiakov, je možné ich na hodine využiť vo svoj prospech. Otázkou ostáva, ako sa zorientovať v spleti všetkých informácií. V tomto okamihu je nemožné v jednom študijnom texte odporúčať aktuálne stránky pre všetkých učiteľov všetkých aprobačných predmetov, a to z dvoch jednoduchých dôvodov:

- ich kvantita je vzhľadom na rôznorodosť a špecifické potreby prevyšuje možnosti (nielen) tohto učebného textu,
- ich aktuálnosť a kvalitu, vzhľadom na možné časové alebo morálne zastaranie nemôžeme garantovať.

Stránky, ktoré často menia a inovujú svoj obsah, pretože vychádzajú z aktuálnej ponuky športového, politického, hospodárskeho alebo kultúrno-spoločenského spravodajstva často poskytujú službu zvanú RSS, napríklad:

- <http://www.aktuality.sk/>,
- <http://www.inespravy.sk/>,
- <http://www.sme.sk/>,
- <https://www.minedu.sk/>.

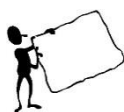

3.1.1 Čo je RSS ?

RSS =
Really Simple
Syndication

RSS je dátový formát určený na čítanie noviniek z často aktualizovaných internetových stránok. Jeho úlohou je sledovať zmeny na danej stránke. Napríklad na stránke pribudne správa, že učiteľom budú zase zvyšovať platy, súbor odošle informáciu do RSS čítačky a tá nás promptne informuje o danej zmene. Poznáme tri typy čítačiek:

- online čítačka,
- čítačka ako aplikácia (napr. v prehliadači Chrome)
- čítačka vstavaná v internetovom prehliadači (napr. IE alebo Opera).

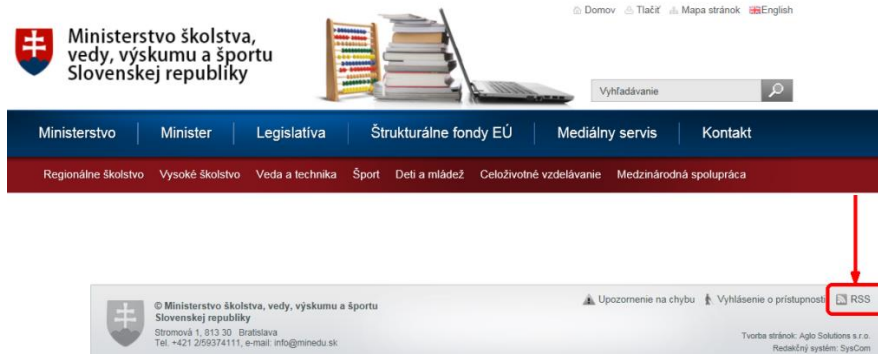

Jednu z dostupných a veľmi využívaných čítačiek Feedly (1330868 používateľov k 02/2015) nájdeme priamo v internetovom obchode Chromu ako aplikáciu stiahnutelnú zadarmo: <https://chrome.google.com/webstore/detail/feedly/hipbfjijnpcgfoagaopmgehiegacbhmob>. Ponuka ďalších čítačiek je dostupná na <http://alternativeto.net/software/feedly/>.

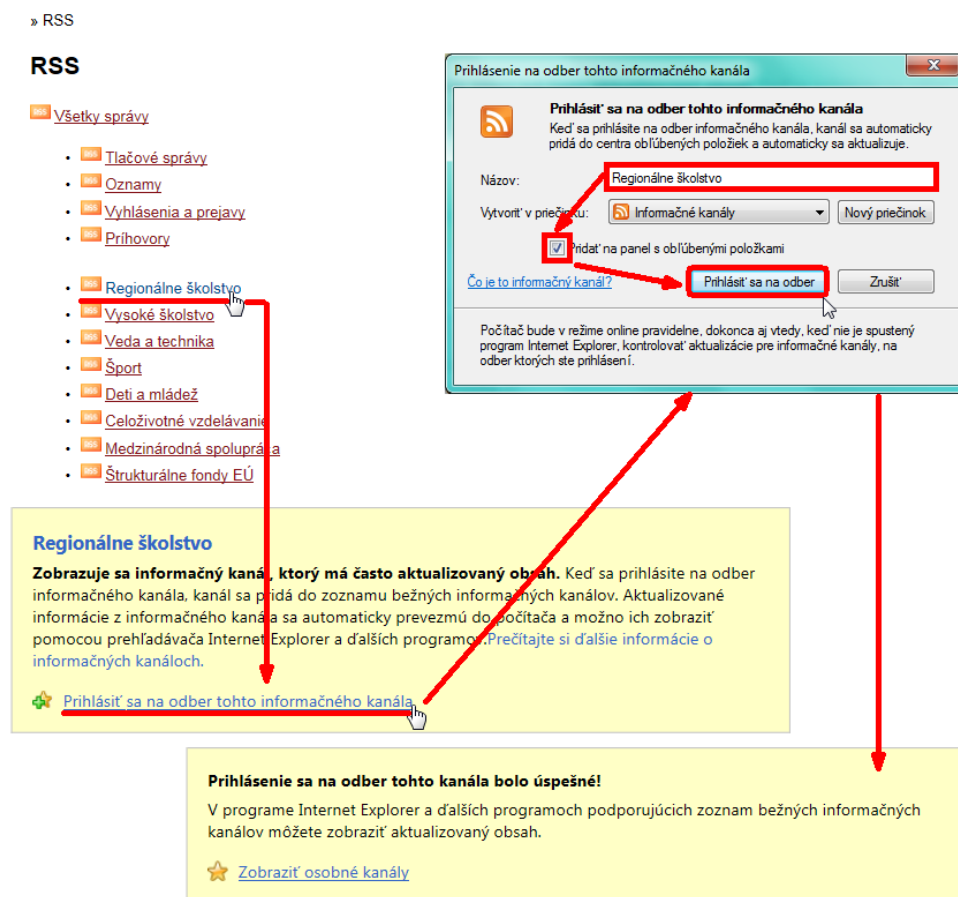
Obrázok 19
Ikona RSS

Obrázok 20
RSS kanály na stránke Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR

Obrázok 21
Odber informácií z informačného kanálu na stránke Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR v IE

Po výbere konkrétneho kanálu sa stačí prihlásiť na jeho odber. Postup prihlásenia v IE vysvetľuje schéma na nasledujúcom obrázku (obr. 22).

Písomne a podrobne spracovaný návod na spravovanie kanálov RSS (pre IE) nájdeme na: http://windows.microsoft.com/sk-SK/internet-explorer/use-rss-feeds?ocid=IE10_what_feed#ie=ie-10.

Prehliadač Opera ponúka podrobne spracovaný návod na webovej stránke: <http://help.opera.com/Linux/10.50/sk/feeds.html>.

V prípade potreby hľadajte v internetovom obchode Chrome na <https://chrome.go>

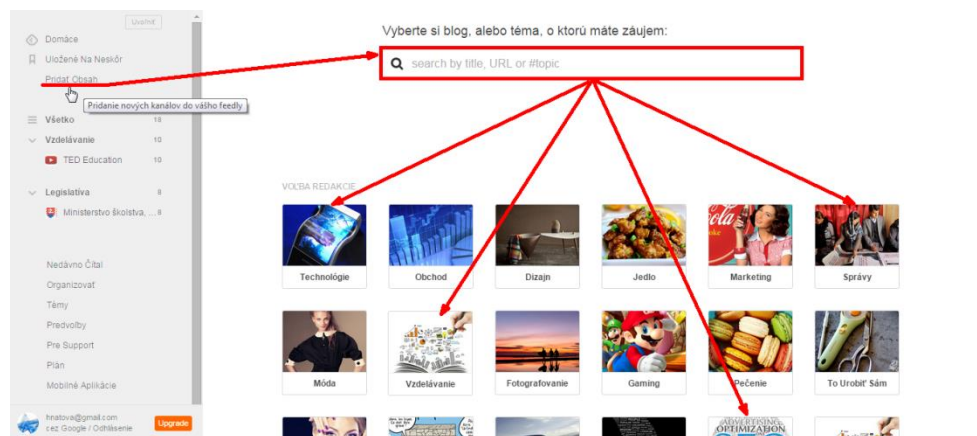
V prehliadači Chome, po nainštalovaní aplikácie *Feedly*, ktorá sa spúšťa z ponuky Aplikácie kliknutím na ikonku s rovnakým pomenovaním, stačí nový RSS kanál pridať do prehľadu sledovaných stránok ako adresu novej webovej stránky (obr. 23).

[og-
le.com/webstore](https://og-
le.com/webstore)
aplikáciu Feedly.

feedly

Obrázok 22
Pridávanie
nového RSS
kanálu do
aplikácie Feedly
pre prehliadač
Chrome

Službu RSS môžeme, ale nemusíme využívať. Výhody používania:

- *šetrenie času;*
Ak si umiestnime RSS danej webovej stránky do čítačky, nemusíme denne otrocky zisťovať, či na nej niečo nové pribudlo. Keď je na stránke nový článok, čítačka nás automaticky upozorní.
- *prehľadná organizácia nových informácií;*
Svoje RSS kanály môžeme triediť do viacerých nami vytvorených priečinkov. Budeme tak mať ešte stály prehľad a ak nás nejaký článok zaujal, môžeme si ho označiť a v budúcnosti sa k nemu vrátiť.
- *sprístupnenie (zdieľanie).*
Niektoré čítačky umožňujú sprístupnenie nami vybraných článkov s našimi priateľmi, kolegami alebo rodinou.

Každý učiteľ by sa mal zaujímať o dianie vo svojom odbore i okolo seba. Denné sledovanie rôznych webových stránok s často aktualizovaným obsahom je časovo náročné, takže čítačka sa javí ako veľmi vhodné riešenie. Keďže umožňuje triediť RSS kanály do rôznych kategórií, či už podľa záujmu alebo profesijnej orientácie, dovoľuje učiteľovi sústrediť sa na aktuálne informácie a venovať im väčšiu pozornosť.

3.2 Realizácia vyučovacej hodiny

V kognitívnej oblasti vzdelávania je našou úlohou:

- stanoviť žiakom na hodine dosiahnuteľné ciele,
- vybrať k ich naplneniu vhodné učivo,
- pomôcť žiakom osvojiť si ho v rámci požadovaného obsahu i rozsahu.

K cieľom samozrejme volíme adekvátne stratégie, metódy a formy práce. Skalková (2007) uvádza niekoľko zaujímavých možností, medzi nimi aj:

- projektové vyučovanie,
- problémové vyučovanie,
- kooperatívne vyučovanie,
- e-learning,

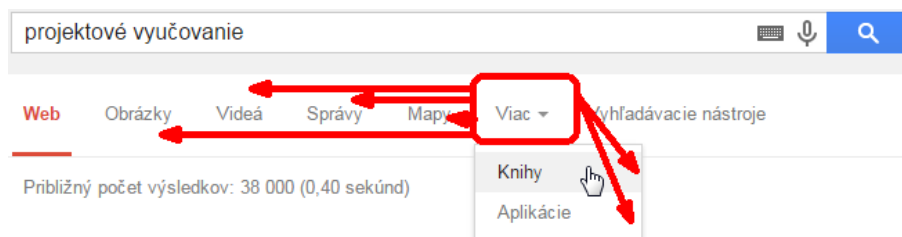
Venujme sa im podrobnejšie v kontexte možného využitia internetu pri ich realizácii.

3.2.1 Projektové vyučovanie a internet

Podstatou tohto spôsobu výučby je riešenie určitej úlohy komplexného charakteru – projektu, ktorý buď vychádza z praktických potrieb, alebo je s praxou úzko spätý. Projekt musí byť pre žiakov zaujímavý a natoľko významný, aby sa s jeho riešením mohli identifikovať, aby ich práca bavila a bola pre nich zmysluplná. Bez ohľadu na ciele, rozsah, obsah a časové trvanie projektu, vždy budeme začínať jeho prvou a základnou fázou - zberom informácií. Ak chceme riešiť nejaký problém alebo zmeniť situáciu, musíme ju najprv dôkladne poznať. Nezabudnime, že to musí byť jasné i našim žiakom 😊. V ďalších fázach projektu (stanovenie cieľov, realizácia, monitorovanie a vyhodnotenie projektu) je nevyhnutnou podmienkou jeho úspešného ukončenia funkčná komunikácia medzi riešiteľmi projektu. Záverečné dosiahnuté výsledky a zhodnotenie prínosu projektu sú často okrem printovej podoby prezentované aj elektronicky. K všetkým týmto aktivitám môže internet prispieť ponukou svojich služieb:

1. cielené vyhľadávanie informácií pomocou prehliadačov internetu využívaním kľúčových slov a elektronicky dostupných zdrojov v podobe webových stránok ale aj obrázkov, videí, správ, kníh atď. (obr. 24).

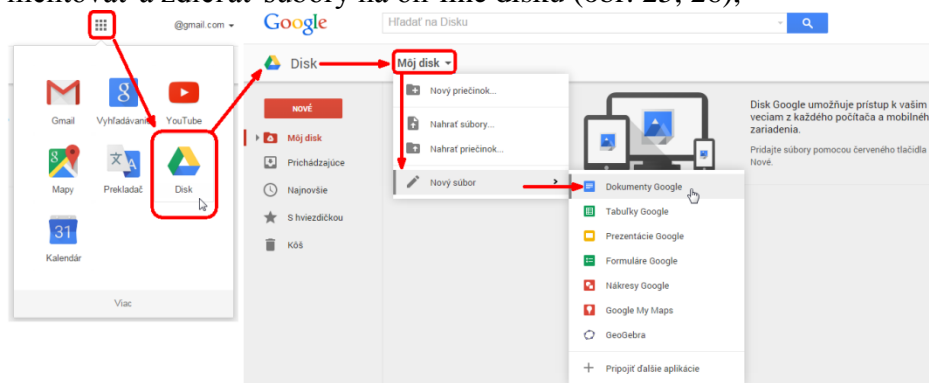
Obrázok 23
Možnosti vyhľadávania informácií v prehliadači Chrome

Predtým však skontrolujeme, či máme v Chrome nainštalované rozšírenie umožňujúce vytváranie on-line dokumentov.

Rozšírenie je zadarmo dostupné v internetovom obchode Chrome na <https://chrome.google.com/webstore> pod názvom *Dokumenty Google*.

2. rozdelenie úloh v projekte, monitorovanie realizácie projektu môže prebiehať s využitím:
  - vlastnej diskusnej skupiny vytvorenej pre potreby projektu,
  - komunikačných služieb, e-mailu, chatu alebo videohovorov,
3. výmena spracovaných čiastkových riešení s možnosťou vytvárať, komentovať a zdieľať súbory na on-line disku (obr. 25, 26),

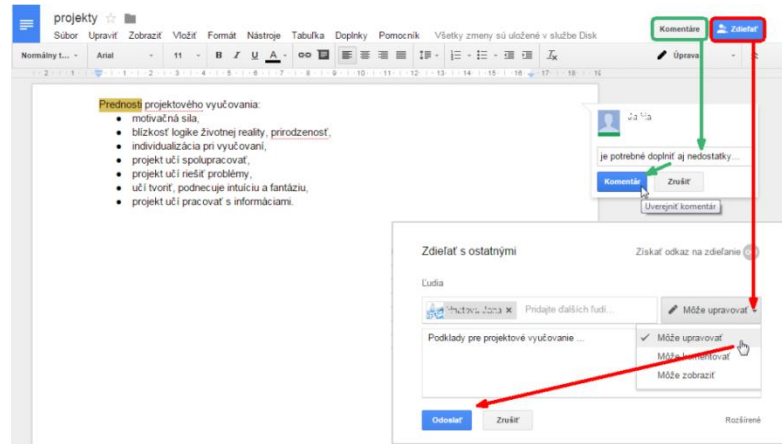
Obrázok 24 Vytvorenie online dokumentov pomocou prehliadača Chrome

Podobne je v internetovom obchode Chrome na <https://chrome.google.com/webstore> dostupné i rozšírenie, ktoré umožňuje on-line upravovať súbory Office. Hľadajme rozšírenie *Úpravy súborov Office v Dokumenty Google*.

Na tvorbu on-line formulárov v prehliadači Chrome je vhodná aplikácia *Formuláre Google*, dostupná na: <https://chrome.google.com/webstore>.

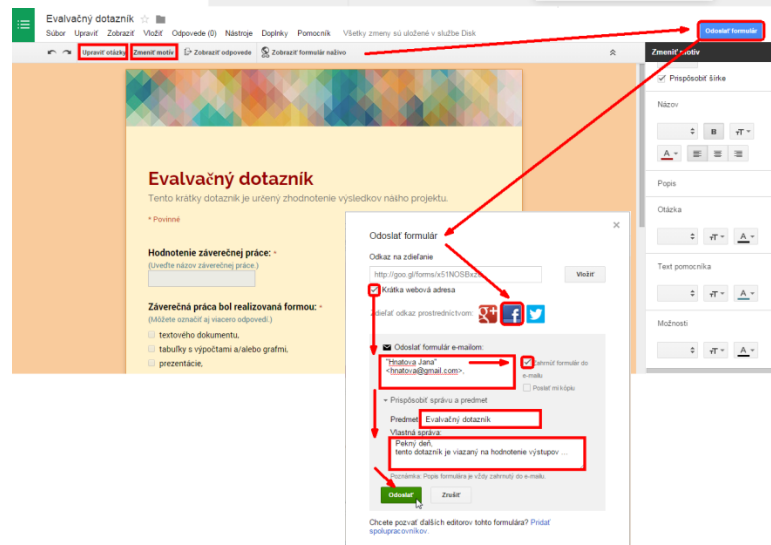
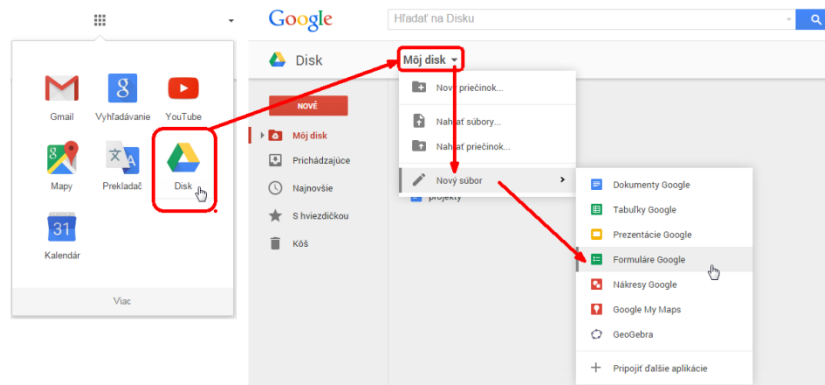
Obrázok 26 Vytvorenie on-line formulára pomocou prehliadača Chrome

Obrázok 27 Odoslanie on-line formulára pomocou prehliadača Chrome

Obrázok 25 Komentovanie a zdieľanie súborov pomocou prehliadača Chrome

4. spracovanie výsledkov do záverečného projektu, jeho zverejnenie v elektronickej podobe na webových stránkach. Internet ponúka aj možnosť vlastnej prezentácie výsledkov vo videokonferencii,
5. evalvácia projektu podporená možnosťou vytvoriť (obr. 27), sprístupniť iným, odoslať (obr. 28) a následne analyzovať zistenia z elektronickeho online formulára – pomocou odkazu na sociálnych sieťach, na webových stránkach alebo aj priamo v e-mailoch. Odpovede na jednotlivé položky sa automaticky zapisujú do tabuľky a ukladajú sa na online disk. Podrobný popis vytvárania online formulára pomocou aplikácie Google formuláre prehliadača Chrome nájdeme na webovej stránke: <https://support.google.com/docs/answer/87809?hl=sk>.

Príklady už realizovaných školských projektov s využitím internetu nájdeme na stránkach:

- http://di.ics.upjs.sk/prace/2006/kurzy_ccv/dviv/imrichova.doc,
- http://www.primas.ukf.sk/conference/papers/OV_cvicni_ucitelia/c_Martincekova.pdf,
- http://www.etwinning.sk/images/2014/8/19.8/etwinning_brozura_final_2014.pdf,
- <http://www.gymmoldava.sk/>, kde na stránke školy nájdeme prehľad už realizovaných i v súčasnosti sa realizujúcich projektov.

K **výhodám projektovaného vyučovania** dodávame, že pri dobrej organizácii je pre žiakov mimoriadne motivačné, rozvíja ich tvorivosť, podnecuje hľadať riešenia laterálnym myslením, učí bojovať s prekážkami, cíbi a kultivuje hodnotenie a sebahodnotenie žiaka. V prípade zapojenia sa do medzinárodných projektov si žiaci zdokonalia svoje jazykové komunikačné schopnosti a výsledky svojej práce majú možnosť prezentovať pred medzinárodným publikom. Učiteľovi prináša projektové vyučovanie vzbudenie väčšieho záujmu žiakov o jeho predmet, použitie netradičných metód vo vyučovaní, a v prípade medzinárodných projektov príležitosť na precvičenie si vlastných jazykových schopností, prípadne realizáciu výmenného pobytu v zahraničí.

Nevýhodou projektového vyučovania – nesmie byť glorifikované, pretože umožňuje učiť (sa) i s chybami. Nie je vôbec jednoduché. Musí byť vopred starostlivo naplánované, býva časovo náročné, je obťažné aktívne zapojiť všetkých žiakov rovnako, musí byť pre žiakov i učiteľa reálne zvládnuteľné a je nutnosťou dopredu stanoviť jasné hodnotiace kritéria záverečných výstupov. Samotné hodnotenie projektu sa musí uskutočniť na formatívnom i sumatívnom základe. Len v tom prípade totiž môžeme komplexne zhodnotiť jeho prínos pre prax.

3.2.2 Problémové vyučovanie a internet

VUC =
Výučba s Uzavretým
Cyklom

Problémové vyučovanie využíva vo svojom portfóliu predovšetkým metódy problémového výkladu, riadeného objavovania, ale aj didaktické hry. Je založené na experimentoch alebo vyhľadávaní, vytváraní a následnom riešení problémových úloh. Ak učiteľ systematicky zapája žiakov do procesov hľadania a nachádzania riešenia problémov, žiaci sú nútení nadobúdať nové poznatky samostatne, používať už osvojené vedomosti a získavať skúsenosti z tvorivej činnosti.

Dobрым príkladom takéhoto prístupu je systém VUC (viac na stránke <http://www.tuke.sk/kip/download/> súbory *vuc00.pdf* až *vuc83.pdf*).

S prvkami riadeného objavovania sa môžeme stretnúť i v ďalších prírodovedných, technických či spoločenskovedných predmetoch. Internet ponúka stránky s rôznymi aplikáciami, ktoré približujú dynamiku známych javov, zákonov a zákonitosti prírody a spoločnosti, ktoré sú v školskom prostredí často z priestorových, časových či finančných dôvodov nerealizovateľné. Motiváciu sme našli v našich, aj v cudzojazyčných ponukách:

Predmety/ prierezové témy:	Odkaz:	Opis:
MAT, FYZ, CHE, BIO	http://www.exploratorium.edu/snacks/snacksbysubject.html	Návody k matematickým, fyzikálnym, chemickým a biologickým pokusom s vysvetlením ich vedeckého pozadia. (EN)

MAT, AJ, Prírodoveda, HV, VV	http://www.iknowthat.com/com	Portál s aplikáciami rozdelenými podľa predmetov a veku žiakov. Vhodné pre podporu problémového vyučovania na ZŠ. (EN)
FYZ	http://www.walter-fendt.de/ph14sk/	Stránka s interaktívnymi apletmi pre problémové vyučovanie fyziky na ZŠ. (SK)
FYZ, Odborné predmety	http://www.pbs.org/wgbh/buildingbig/lab/index.html	Stavebné laboratórium umožňuje testovanie v animovaných laboratóriách. (EN)
MAT, Ekonomia	http://www.onlinekalkulacka.sk/	Odborné ekonomické predmety - on-line kalkulačky všetkého druhu. (SK)
Ekonomia, Fin. gramotnosť	http://cse.cz/hranatr/?path=hranatr	Program - didaktická hra (CZ)
CHE	http://www.ptable.com/?lang=sk	Interaktívna periodická tabuľka. (SK)
Zemepis, Geografia	http://mapmaker.education.nationalgeographic.com/	Interaktívne mapy sveta – zemepisná, satelitná, cestná, ...) pre ZŠ i SŠ. (EN)
Ekológia	http://hraozemi.cz/ekostopa/	Výpočet ekostopy vhodný na podporu environmentálnej výchovy. (CZ)
ANJ	https://www.teachingenglish.org.uk/article/environmental-problems	Problémy životného prostredia, problémové vyučovanie s materiálmi pre učiteľa a žiakov. (EN)
BIO	http://www.arkive.org/education/	Multimediálne digitálne profily živočíchov, rastlín a húb spracované pre rôzne vekové kategórie žiakov. (EN)
BIO, Ekológia, ANJ	http://earthguide.ucsd.edu/earthguide/diagram/watercycle/index.html	Animovaný kolobeh vody v prírode pre ZŠ. (EN)
FYZ	http://scienceofeverydaylife.com	Veda každodenného života vo vyučovaní - pre žiakov ZŠ. (EN)
DEJ, Technická výchova	http://www.yourchildlearns.com/megamaps/castle.html	Modelovanie stredovekého hradu s možnosťou vytlačiť a poskladať ho z papiera. (EN)
		Pri hľadaní problémových úloh sa môžeme inšpirovať nápadmi kolegov. Stačí len do dostupného prehľadávača internetu zadať kľúčové slová „problémové úlohy z ...“.

3.2.3 Kooperatívne vyučovanie a internet

Kooperatívne vyučovanie ťažiskovo využíva prácu žiakov v skupinách, v ktorej sú však zdôrazňované sociálne aspekty. Nejde iba o skvalitnenie tradičných postupov a foriem školskej práce, ktoré súvisia s cieľmi týkajúcimi sa oblastí vedomostí a zručností. Do popredia sa dostávajú sociálne – komunikačné kompetencie, celoživotné pravidlá (aktívne počúvanie, dôvera, pravdivosť, úcta, maximálne osobné nasadenie – výkon), súťaživosť je nahradzovaná spoluprácou.

Aj pri kooperatívnom vyučovaní môže internet slúžiť ako:

- zdroj informácií o samotnej koncepcii výučby:
  - <http://pdf.truni.sk/e-skripta/mtvf1/lesson02/player.html>,
- zdroj námetov pre učiteľa, napríklad:
  - <http://www.infovek.sk/predmety/slovincina/index.php?k=25> (SLJ)
  - <http://aplikace.msmt.cz/PDF/NHStradlingMultiperspektivita.pdf> (DEJ v CZ)
  - <http://www.oecd.org/edu/ceri/48078491.pdf> (MAT v EN)
- podpora komunikácie v rámci spoločných aktivít žiakov kooperujúcich v jednotlivých pracovných skupinách.

3.2.4 E-learning (elektronické vzdelávanie)

E-learning môžeme chápať ako spôsob vzdelávania, ktorý do výučby začleňuje a využíva široké spektrum aplikácií s cieľom zlepšiť jeho kvalitu. Patrí k najmodernejším spôsobom multimediálnej výučby na báze internetu, vyznačuje sa vysokou mierou kreativity a ponúka široké možnosti uplatnenia v podobe:

- multimediálnych databáz vedomostí v podobe CD,
- elektronických kurzov na internete.

V súčasnosti sa stretávame s dvoma formami e-learningu:

- offline e-learning,
- online e-learning, ktorý môže byť realizovaný s asynchrónnou alebo synchrónnou podporou komunikácie.

Online e-learning je v súčasnosti rozšírenejšou formou než offline e-learning, pretože využíva počítačové siete (internet a intranet). Vďaka rozvoju mobilných sietí sa realizujú pokusy o tzv. m-learning, t.j. vzdelávanie prostredníctvom mobilného telefónu a využitia GSM a 3G mobilných technológií.

Pri on-line e-learningu využívame internet na:

- prístup k výučbovým materiálom,
- realizáciu audio a video konferencií,
- instant messaging (chatovanie),
- aplikácií, ktoré umožňujú vytváranie spoločného výstupu viacerými účastníkmi v reálnom čase (napr. WhiteBoard, Prezi).

Pri offline e-learningu využívame internet na:

- prístup k výučbovým materiálom,
- rôzne formy virtuálnych nástienok, časových osí atď.,
- hromadnú mailovú korešpondenciu,
- diskusné skupiny a fóra.

V prípade, že sa ako učitelia rozhodneme e-learning začleniť do svojho vyučovania mali by sme postupne zvládnuť:

- tvorbu výučbových materiálov multimediálneho charakteru (text, obraz, zvuk, video, www stránky resp. aplikácie...),
- modelovanie lekcí a kurzov, resp. vzdelávacích modulov,
- kontrolné procesy vzdelávania,
- komunikačné možnosti internetu,
- riadenie systému štúdia,
- administrovanie študijnej agendy.

Vychádzajúc z uvedených požiadaviek je e-learning často tímovou prácou. V súčasnosti je temer štandardnou výbavou vysokých škôl, objavuje sa i na stredných školách a prvky e-learningu, ako podpory prezenčného vzdelávania, nájdeme už aj na niektorých základných školách.

Ukážky možného využitia v školskej i mimoškolskej praxi ponúkajú stránky:

Predmet:	Odkaz:	Popis:
FYZ	http://www.observatory.cz/static/elearn/	Materiály vytvorené na vedenie astronomického krúžku prevedené do elektronickej podoby. (CZ)
ANJ	http://sk.e-academy.cz/	40 lekcí angličtiny on-line (SK)

FRJ	http://www.elearningfrance.net/index.html	Bezplatné a voľne prístupné centrum na vzdelávacie zdroje určené pre francúzsky hovoriacu komunitu na celom svete (FR)
DEJ	http://www.bigmyth.com/	Svetové báje spracované rámci projektu Socrates Minerva. (EN)
INF	http://learning.gymvrbale.sk/	Školský e-learning k predmetu Informatika spracovaný v LMS Moodle. Vstup len pre žiakov školy na heslo. (SK)

3.3 Evalvácia vyučovacej hodiny

Podľa Zaťkovej (2009) je cieľom evalvácie „... *prispieť k zvyšovaniu efektívnosti a kvality edukačných procesov a prispieť k optimalizácii vyučovania. Je dôležité poznať aktuálne dosahované učebné výsledky žiakov v školách, a na tomto základe potom možno usudzovať o celkovej úrovni pedagogického procesu a pristupovať k jeho korekciám.*“

Preverovanie osvojených vedomostí, spôsobilostí, návykov, zručností sa uskutočňuje už v rámci vyučovacej hodiny:

- formatívne – učiteľ už počas výkladu priebežne získava pomocou odpovedí na krátke otázky spätnú väzbu od svojich žiakov,
- sumatívne – po prebraní učiva učiteľ rôznymi metódami zisťuje osvojenie si učiva žiakmi.

Ako možno pri tejto činnosti využiť internet? Stačí si prezrieť obsah nasledujúcich webových stránok:

Predmet:	Odkaz:	Popis:
ANJ, NEJ, RUJ, FRJ, SPJ	http://www.goethe-verlag.com/tests/	Multilingválne testy slovnej zásoby.
ANJ	http://www.aj.cz/testquiz.htm	Testy z anglického jazyka.
ANJ	http://www.english-tests.net	Rôzne druhy testov z anglického jazyka pre rôzne úrovne.
NEJ	http://www.e-learning.webzdarma.cz/	Interaktívne online testy z nemeckého jazyka.
SLJ	http://www.gymmoldava.sk/ICV/SJL/indexICV.php?show=pravopis	
MAT	http://www.gymmoldava.sk/ICV/CELYWEB/indexICV.php	Interaktívne cvičenia dostupné na stránkach Gymnázia Š. Moyzesa v Moldave nad Bodvou pre uvedené predmety. (SK)
INF	http://www.gymmoldava.sk/ICV/INF/indexICV.php	
OBN	http://www.gymmoldava.sk/ICV/OBN/indexICV.php	
MAT	http://www.megym.wbl.sk/Interaktivne-cvicenia-----HOT-POTATOES.html	Interaktívne cvičenia z matematiky pre žiakov ZŠ.
1.-4. ZŠ	http://pastelka.sk/ucitelia_interaktivnecvicenia.html	Interaktívne cvičenia pre žiakov v primárnom vzdelávaní na ZŠ.

Takýchto stránok je na internete omnoho viac.

K možnému overovaniu dosiahnutých vedomostí žiakov formou elektronických didaktických testov a vytvorenie podmienok na postupné zapojenie všetkých základných a stredných škôl do elektronického testovania (zatiaľ pokusne) pristupuje i Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania v Bratislave (viac na <http://www.etest.sk/>).

4 Mimoškolské aktivity

V tejto časti sa budeme venovať aktivitám, ktoré je možné realizovať na vyučovacích hodinách, no často tieto aktivity prekračujú svojim časovým trvaním a rozsahom rozmer vyučovacej hodiny, témy či predmetu.

4.1 E-časopis, trieda

V rámci mimoškolských alebo krúžkových aktivít ako zdroj nápadov môže slúžiť i samotný internet. Zo školského prostredia vyberáme napríklad:

- ✦ školské elektronické časopisy
  - <http://www.zsskultetyho.sk/skolsky-casopis.html>,
  - <http://gymradbn.edupage.sk/text6/>,
  - <http://www.zsgmik.sk/text5/>.
- ✦ stránky tried (súčasných i minulých)
  - <http://gympeljj.php5.sk/?page=clenovia>,
  - <http://www.spse4d.sk/>,
  - <http://www.4-b.xf.cz/>.
- ✦ elektronické maturitné tablá
  - <http://gik8e2005.szm.sk/>,
  - <http://davinci.fmph.uniba.sk/~lauko5/oktavaa/index.php?>,
  - <http://www.maturitnetabla.sk/tabla/>.

4.2 E-portfólio

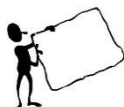
Tvorba a obsah portfólia je jednou z možností (veľmi zaujímavou) ako kreovať podklady na hodnotenie žiaka. Ide o súbor materiálov, písomných a iných prác donedávna zopnutých v doskách. Celý komplet slúži na posúdenie učebných výkonov. Ťažko by sme písomne dokladovali umelecké sochárske diela alebo posun v kvalite hudobného či recitačného prednesu.

Tvorbou vlastného portfólia formou webových stránok alebo blogov, ktorých obsahom sú:

- samotné materiály žiaka vytvorené v priebehu vzdelávania (dokumenty, prezentácie, nahrávky hudobných produkcií, fotografie...)
- úvahy, eseje a komentáre žiaka k daným témam či udalostiam, podporujeme:
  - samotnú prezentáciu úrovne vedomosti a zručností žiaka,
  - rozvoj názorovej a osobnostnej zložky žiaka,
  - pocit zodpovednosti za prezentovanie vlastnej osobnosti.

Je našou úlohou spolupodieľať sa na tvorbe tohto portfólia formou odborného poradenstva, pretože portfólio sa stáva jedným z nástrojov merania úrovne výkonu žiaka.

Podrobnejšie informácie o tvorbe portfólia výtvarných prác sú dostupné na stránke: http://is.muni.cz/th/152498/pedf_m/diplomova_prace.pdf.

5 Súhrn možností využitia internetu

Bez počítačovej podpory a internetu sa dokážeme v škole zaobísť, avšak s ťažkosťami. V edukačnom procese ide predovšetkým o využívanie dostupných internetových zdrojov, zavádzania komplexných stratégií výučby,

kombinovania rôznych aktivizujúcich metód a vhodných foriem výučby alebo budovanie podpory výučby rôznymi systémami riadenia. Výsledok bude vždy ovplyvnený schopnosťami učiteľov všetky tieto moderné nástroje zvládnuť a vhodne ich vo výučbe použiť.

Internet ako databáza informácií

Internetové stránky ponúkajú učiteľovi študijný materiál, úlohy, poznámky a vysvetlivky k spôsobu a postupu riešenia jednotlivých úloh, upozornenie na správne a nesprávne techniky riešenia, rôzne doplňujúce materiály, manuály, príručky, knižnice, slovníky, cudzojazyčné texty, výučbové texty a iné materiály ako zoznam literatúry – povinnej aj doporučenej, odkazy na ďalšie stránky so súvisiacou tematikou.

Žiak môže databázu informácií využiť na samoštúdium, prípravu na vyučovanie, pri spracovaní domácich úloh, referátov či projektov, ako doplnok k preberanému učivu pri príprave na prijímacie, záverečné alebo maturitné skúšky aj pri mimoškolských aktivitách.

Metodikou práce musí učiteľ podriadiť predovšetkým vekovej štruktúre žiakov a obsahovej primeranosti učiva. Na nižších stupňoch škôl (ZŠ, SŠ) je podstata výučby založená na živom kontakte učiteľa a žiaka. Preto by malo byť využitie internetu priamo vo vyučovacom procese na týchto školách chápané ako podpora prezenčných výučbových metód.

Z množstva databáz vyberáme na ukážku stránku UNESCO s ponukou 963 lokalít sveta, ktoré sú súčasťou kultúrneho a prírodného dedičstva, dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/list/> (EN).

Internet ako učebná pomôcka

Súbor www stránok môže poslúžiť aj ako hypertextová učebná pomôcka s možnosťami využitia textového, obrazového i zvukového materiálu. Výhodou takýchto materiálov je možnosť ich rýchlej aktualizácie. Pri hodnotení www stránok zostavených na vzdelávacie účely vychádzame z viacerých pohľadov, najdôležitejšou je však didaktická a odborná stránka materiálu.

Kritériá výberu a hodnotenia hypertextového materiálu:

- vhodné členenie: motivačná časť, teoretický vstup, cvičenia, testy, doplňujúce poznatky (z histórie, slovník...), časť pre učiteľa/rodiča,
- veková primeranosť,
- primeraná jazyková úroveň prístupná cieľovej skupine,
- obsahová kvalita a aktuálnosť prezentovaných informácií,
- možnosť a efektívnosť využitia (životnosť stránky).

Dobre navrhnutá elektronická učebná pomôcka by mala:

- byť dobre organizovaná t.j. používať definovanú štruktúru vedomostí a znalostí, ktorá je ľahko pochopiteľná pre žiaka,
- poskytnúť dôležité informácie a poukazovať na súvisiace témy,
- mať obsah na vhodnej úrovni kompletnosti a presnosti vzhľadom na používateľov, ktorým je určený, vrátane odkazov na primárne zdroje,
- podporovať kritické hodnotenie informačných zdrojov,
- poskytnúť dobrý navigačný systém v údajoch – nelineárna štruktúra dát je uprednostňovaná pred lineárnou štruktúrou, využitie hypertextových odkazov, resp. hypermédií a tiež mapy či grafy dát,
- poskytnúť efektívne nástroje na vyhľadávanie faktov a tém,

- využívať rôzne spôsoby interpretácie dát (text, grafy, animácie, zvuky, videá),
- poskytnúť žiakom kvalitnú spätnú väzbu.

Ukážku (v češtine) nájdeme na: <http://www.ematurity.cz/>.

Internet ako miesto koordinácie projektov

Projekty vychádzajú z myšlienky spolupráce dvoch, alebo viacerých žiakov, skupín, tried, škôl. Témou projektu môže byť napríklad malá výskumná úloha, prieskum v okolí školy, prezentácia regiónu, výmena informácií v istej oblasti. Internet ponúka možnosť koordinovať činnosti v projekte a prezentovať čiastkové i celkové výsledky. Najväčší prínos projektu pre študentov (podľa <http://www.infovek.sk>) je:

- vlastná práca študentov pri získavaní a spracovávaní informácií,
- rozvoj schopnosti argumentovať, hľadať a nachádzať riešenie problémov,
- rozvoj komunikačných zručností (v asynchrónnej podobe komunikácie je to čítanie a písanie, v synchrónnej forme zase počúvanie a ústny prejav),
- tímová práca, schopnosť spolupracovať na riešení konkrétnych spoločných problémov,
- možnosť prezentovať výsledky aj pred medzinárodným publikom.

Najväčší prínos projektu pre učiteľov:

- motivácia žiakov pre samostatnú prácu,
- vzbudenie väčšieho záujmu žiakov o predmet
- nové metódy vo vyučovaní,
- overenie, že študenti sú schopní sa zapáliť pre dobrú vec,
- rozvoj jazykových schopností,
- prípadný výmenný pobyt v zahraničí.

Najväčší prínos projektu pre školu:

- naviazanie spolupráce a kontaktov s ďalšími inštitúciami,
- zapojenie študentov do medzinárodnej spolupráce,
- prezentácia školy,
- získanie výučbových materiálov.

Platformu, ktorá ponúka učiteľom možnosť stretávať sa a spolupracovať na školských projektoch nájdeme napríklad na <http://www.etwinning.sk/>.

Internet ako možnosť komunikácie

Ako vyzerá vyučovacia hodina s využitím synchrónnej komunikácie na internete v praxi? Umožňuje:

- kontakt organizačných a pracovných tímov z rôznych častí jedného regiónu, z rôznych regiónov jednej krajiny, z rôznych krajín sveta, pri riešení spoločného problému,
- kontakt s inak nedostupnými odborníkmi v ich prostredí,
- kontakt s výnimočnou osobnosťou a jej dielom,
- kontakt s vrstovníkmi v inej krajine, s inou kultúrou.

Žiaci majú možnosť získavať nové poznatky v reálnom kontexte, môžu sa aktívne zapájať do komunikácie a prípadne zasahovať a usmerňovať prebiehajúce aktivity. Rozpracovanú ukážku hodín informatiky na ZŠ s využitím videokonferencie nájdeme na:

http://sospreskoly.org/acontent/home/course/content.php?_cid=317.

Internet ako platforma súťaží a korešpondenčných seminárov, testovania a e-maturít

Ich organizácia a realizácia vo forme zadávania úloh, zasielania riešení, zverejnenia výsledkov, organizovania stretnutí a sústreďení je viazaná na niektorú zo služieb internetu. Ukážkou sú nasledujúce odkazy:

- <http://fks.sk/uvod/uvod.php> - korešpondenčný seminár z fyziky pre SŠ,
- <http://aks.vesmir.sk/> – astronomický korešpondenčný seminár,
- <http://chem.korsemsk.sk/> – korešpondenčný seminár z chémie pre SŠ,
- <http://bio.korsemsk.sk/> – korešpondenčný seminár z biológie pre SŠ,
- <http://sezam.sk/>, <http://www.kms.sk/>, <https://seminar.strom.sk/> – korešpondenčné semináre z matematiky pre ZŠ a SŠ,
- <https://www.ksp.sk/> – korešpondenčný seminár z programovania,
- <http://des.thilisar.cz/> – korešpondenčný seminár z dejepisu (CZ),
- <https://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Home.alej> – prehľad všetkých súťaží a olympiád organizovaných Slovenským inštitútom mládeže,
- <http://www.etest.sk/> – projekt Nucem zameraný na elektronické testovanie e-Maturita a e-Testovanie 9.

Internet ako virtuálna trieda

Výučba na diaľku, sťahovanie študijných materiálov, diskusné skupiny a fóra, rýchle správy a videokonferencie, multimedialne a interaktívne kurzy. Vďaka internetu sa objavujú nové možnosti vzdelávania: e-learning, blended-learning, a to nielen vo vzdelávaní žiakov, ale aj učiteľov. Nutnosťou je komplexné spracovanie študijnej opory, jej kvalitná realizácia s možnosťou praktického využitia. E-learning prináša do škôl pri dobrej organizácii a kvalitnej príprave študijných materiálov vyššiu efektívnosť, netradičnú formu výučby, individuálny prístup ku študentom, menšie náklady na vzdelávanie a tiež možnosť celoživotného vzdelávania. Ukážkou môžu byť kurzy realizované Metodicko-pedagogickým centrom v rámci kontinuálneho vzdelávania dostupné na <http://www.evzdelanie.edif.sk>.

Internet ako virtuálna exkurzia

Exkurzia v dnešných časoch nemusí byť chápaná len ako hromadná návšteva konkrétneho miesta za konkrétnym študijným účelom. K virtuálnym výletom a exkurziám môžeme využiť internetové stránky, na ktorých sú umiestnené:

- živé prenosy z web kamier, ponúkajúce reálny a aktuálny pohľad na konkrétnu lokalitu,
- záznamy, často kombinované s interaktívnymi panoramatickými zábermi danej lokality.

V e-exkurzii môže ísť o návštevu zaujímavého ale vzdialeného miesta, úspešnej firmy, vedeckého ústavu, umeleckej galérie alebo historický výlet v čase či návštevu vesmírnej stanice. Napríklad:

- <http://www.holidayinfo.sk/sk-sk/gallery/> - live prenosy webkamier na krásy Slovenska,
- <https://www.google.com/culturalinstitute/> - umelecké výstavy a zbierky z múzeí celého sveta,
- <http://www.chem.ox.ac.uk/oxfordtour/> – virtuálna prechádzka po University of Oxford,
- <http://www.nasa.gov/externalflash/ISSRG/> – virtuálna prehliadka vesmírnej stanice na stránkach NASA.

Virtuálna exkurzia teda umožňuje navštíviť miesta, inak pre žiakov nedostupné z finančného, technického, bezpečnostného alebo časového hľadiska.

Internet ako virtuálne laboratórium

Virtuálne laboratórium umožňuje školám a vedeckým ústavom navzájom sprístupňovať svoje laboratóriá, a tým rozšíriť výučbu na reálnych zariadeniach. Virtuálne laboratórium môže prezentovať výsledky experimentu študentovi, ktorý musí mať zabezpečený prístup ku všetkým ovládacím prvkom, ako aj spätnú väzbu, t. j. výstupné dáta videoprenosom.

Cieľ, ktorý sledujeme zaradením práce vo virtuálnom laboratóriu do priameho vyučovacieho procesu je, zatriktívniť a zjednodušiť osvojovanie poznatkov pre žiakov. Ukážkou môžu byť:

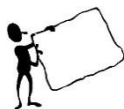

- virtuálne meracie laboratórium priemyselnej elektrotechniky dostupné na: <http://kteem.fei.tuke.sk/vml/sk/index.php> (SK),
- virtuálne prírodovedné laboratórium, dostupné na stránke: <http://www.virtual-lab.sk/index.html> (SK),
- <http://chemcollective.org/vlabs> - virtuálne chemické laboratórium (EN),
- http://www.vlab.co.in/lab_ready_for_use.php – ponuka virtuálnych laboratórií technického zamerania inštitútov v Indii (EN).

5.1 Nástrahy internetu

Globálne problémy práce s internetom:

- (Ne)bezpečnosť internetu – nutnosť antivírusovej ochrany.
- Problematika autorských práv – treba naučiť aj žiakov korektne citovať a uvádzať zdroje informácií.
- Nevhodnosť niektorých materiálov zverejnených na internete.
- Nadväzovanie „virtuálnych“ vzťahov, anonymná komunikácia, vytváranie virtuálnych spoločenstiev, ktorých vyústenie môže mať neželané následky.
- Gamblerstvo, závislosť.

Poznámka:

Zaujímavé postrehy o ďalších úskaliach internetu (a nielen o nich) nájdeme na <http://www.eduin.cz/clanky/fokus-internet-narusuje-pozornost-a-schopnost-soustredeni-uvedomuji-si-dansti-stredoskolaci/>.

V edukačnom procese musíme počítať aj s nasledujúcimi prekážkami:

- príprava vyučovacej hodiny s využitím internetu je v porovnaní s klasickou hodinou náročnejšia, pri preberaní materiálov je potrebné počítať s „neprofesionálnosťou“ internetu,
- priebeh takejto hodiny je nutné zabezpečiť organizačne i technicky,
- v prípade zlyhania techniky alebo pripojenia musíme mať pripravený i „plán B“,
- realizácia hodiny často vyžaduje koordináciu časových plánov a priestorových možností školy,
- napriek našej zvýšenej snahe motivovať žiakov, veľké množstvo informácií môže pôsobiť rozptyľujúco a problémy s výberom a triedením informácií môžu viesť k rezignácii,
- v závislosti od využitia konkrétnych služieb internetu, napr. pri zapojení sa do videokonferencií, je potrebné nainštalovať príslušné hardwarové a softwarové vybavenie.

Záver

Elektronická komunikácia je fenoménom dneška. V súčasnosti už v rámci verejných inštitúcií elektronická komunikácia nahrádza klasický spôsob komunikácie a je rovnako platná ako podania a doručovania dokumentov v listinnej forme. Vývoj sa však v tejto oblasti nezastavuje a predvídať jeho ďalší vývoj, je čoraz ťažšie. Samozrejme, existencia internetu pri tom zohráva svoju nezastupiteľnú úlohu. Ponúka pre všetkých dostupné komunikačné médium a temer neobmedzený priestor.

Úlohy učiteľa v oblasti komunikácie s využitím internetu môžeme rozdeliť do štyroch kategórií (podľa Grabe, M. a C. Grabe, 2006):

- ✦ *technická* – učiteľ, ako účastník alebo mentor komunikácie, býva len zriedka zodpovedný za technickú prácu, no mal by byť nápomocný pri riešení technických problémov svojich študentov;
- ✦ *sociálna* – sociálna úloha učiteľa je vyjadrená v adresnej komunikácii, vo voľbe správnej formy komunikácie, v nasmerovaní žiakov na poznávanie jednotlivých rolí v spoločnosti a osvojenia si ich významu a dôležitosti;
- ✦ *manažérska* – učiteľ, ako manažér komunikácie, má za úlohu korigovať použitú formu komunikácie žiaducim smerom, pričom jeho úlohou je zaistiť dosiahnutie stanovených edukačných cieľov;
- ✦ *pedagogická* – učiteľ, ako pedagóg, komunikáciou sleduje prehĺbenie porozumenia obsahu a rozvoj schopností a vedomostí študentov.

Záverom môžeme úsmevne povedať, že internet má iba jedinú slabosť a tou je – človek. Na ňom totiž stojí a padá celá (a nie len táto) technológia, ako aj jej zmysluplné vyžívanie pri akejkolvek ľudskej činnosti, vzdelávanie nevynímajúc.

Bibliografické odkazy

- BALÁŽ, J. 2010. *Ako písať blog*. In: Zajtra.sk. [online]. [cit.2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.zajtra.sk/serial/1/ako-pisat-blog>
- BARANOVIČ, R. a kol. 2001. *Internet pre učiteľov*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, ISBN 80-85756-51-X.
- BEAL, V. 2014. *The History of Blogging*. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: http://www.webopedia.com/quick_ref/history_of_blogging.asp.
- Blog. Obrázok*. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: <http://www.1-referencement.com/v2/news/img/blog.jpg>
- ComputerWithVirus. Obrázok*. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: <http://cdn2.wiredimpact.com/wp-content/uploads/2011/05/computer-with-virus.jpg>
- CSONTO, J. 2008. *Elektronická pošta (e-mail)*. [online]. Košice: Technická Univerzita v Košiciach. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: <http://hron.feit.tuke.sk/~csonto/kniha/eposta.htm#69>
- ČADA, L. 2009. *Netiquette*. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: http://wiki.siliconhill.cz/Netiquette#Mailing-list_a_News
- ČECH, T. a J. NĚMEC, 2006. *Pedagogika voľného času pro učitele praktického vyučování. E-learningová podpora výuky*. Brno, Czechia: Pedagogická fakulta. Katedra sociální pedagogiky.
- ČÍŽEK, J. 2008. *E-mail zdarma: Vyberte si ten nejlepší*. [online]. In: Zive.cz Web Sites. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: <http://www.zive.cz/clanky/e-mail-zdarma-vyberte-si-ten-nejlepsi/sc-3-a-140400/default.aspx>
- Email. Obrázok*. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: <https://spletnik.si/blog/wp-content/uploads/2011/04/E-mail-marketing.jpg>
- FACEBOOK. 2014. *Group help*. [online]. In: Facebook.com Web Sites. [cit.2015-02-22]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/help/162866443847527>
- FRK, B., 2010. *E-learning a online vzdelávanie dospelých*. [online]. In: PEDAGOGIKA SK 2010, ročník 1, č. 2, s. 107-122. [cit.2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.casopispedagogika.sk/rocnik-1/cislo-2/E-learning%20a%20online%20vzdelavanie%20dospelych.pdf>
- GAVORA, P. 2005. *Učitel a žáci v komunikaci*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-104-9
- GOOGLE. 2014. *Google Groups Help Center*. [online]. In: Google.com Web Sites. [cit.2015-02-21]. Dostupné z: <https://support.google.com/groups/?hl=en#topic=9216>
- GRAABE, M. a C. Grabe, 2006. *Integrating Technology for Meaningful Learning*. 5. vydanie. Cengage Learning. ISBN 978-0618637010
- GUNIŠ, J. 2004. *Netiketa, elektronická pošta*. [online]. In: Univerzita P.J.Šafárika Web Sites. [cit.2015-02-15]. Dostupné z: http://di.ics.upjs.sk/informatika_na_zs_ss/studijny_material/it_spolocnost/netiketa_email.pdf
- HAMBRIGE, S. 2000. *Netiketa*. [online]. In: Hoax.cz Web Sites. [cit.2015-02-22]. Dostupné z: <http://www.hoax.cz/hoax/netiketa>

- HNATOVÁ, J. 2004. *IKT – internet pre učiteľov*. Prešov: MPC Prešov. ISBN 80-8045-282-2
- KOLLÁRIK, T. 1993. *Sociálna psychológia*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo. ISBN 80-08-01828-3
- Komunikácia - počítač*. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: http://i.ytimg.com/vi/4yIOScz_I8A/mqdefault.jpg
- Komunikácia - samostatné komunikačné zariadenie*. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: http://static.itnews.sk/a501/image/file/22/0061/471m.videokonf2_jpg.jpg
- KOPECKÝ, K. 2006. *E-learning (nejen) pro pedagogy*. Olomouc: HANEX. ISBN 80-85783-50-9
- KUBEŠ, R. 2007. *Zapomeňte na ICQ, vyzkousejte konkurenci*. [online]. [cit.2015-02-14]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/zapomente-na-icq-vyzkousejte-konkurenci-fpz-/software.aspx?c=A070322_170911_software_vse
- KUNEŠ, J. 2009. *Skype Telefonujeme přes internet*. Brno: CP Books, a.s. ISBN 80-251-0827-9
- LAVIČKA, O. 2005. *Kecálkové do kapsy (test čtyř Instant Messengerů)*. [online]. [cit.2015-02-15]. Dostupné z: http://mobil.idnes.cz/aplikace.aspx?c=A051010_5308785_programy
- Logo Blogger*. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: http://img4.wikia.nocookie.net/__cb20110805205501/logopedia/images/7/7c/Blogger_logo_b_logspot.png
- Logo Facebook*. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: https://www.facebook.com/images/fb_icon_325x325.png
- Logo Twitter*. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: http://www.ultimatesoftware.com/images/twitter_logo_blue.png
- Netiquette*. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: <http://cdn.makeuseof.com/wp-content/uploads/2011/07/Netiquette05.png?3cb89b>
- NetNews*. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: http://personalwebdesign.com.br/NetNews/wp-content/uploads/2013/07/Medium_logo_NETNEWS.png
- O'REILLY, T. 2013. *Draft Blogger's Code of Conduct* [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: <http://radar.oreilly.com/2007/04/draft-bloggers-code-of-conduct.html>
- PC*. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: http://img2.wikia.nocookie.net/__cb20140610233911/elysiantail/images/e/e3/Icon_pc.png
- PCforumSk. 2014. *Pravidlá*. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: <http://www.pcforum.sk/pravidla-fora-vt6666.html>
- PETLÁK, E. 2004. *Všeobecná didaktika*. Bratislava: IRIS. ISBN 8089018645
- PETTY, G. 2004. *Moderní vyučování*. Praha: Portál. ISBN 807178978X.
- PokecAzet*. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: http://static.etrend.sk/uploads/tx_media/2010/12/pokec_2_Azet.sk.png
- POPPE, V. 1999. *Celosvetové diskusné skupiny*. [online] In: Žilinská Univerzita Web Sites. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: <http://fria.fri.uniza.sk/~vapo/vyuka/sluz-int/news.htm>
- PRESTON, G. 2002. *Začínáme s ... Internet*. Praha: Softpress. ISBN80-86497-47-X

Princíp Pokecu. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z:
<https://vzdoruj.files.wordpress.com/2009/11/az1.jpg>

QuestionBubble. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z:
http://www.canadapost.ca/cpo/mc/business/productsservices/developers/images/question_bubble.jpg

Schéma ponuky internetu. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z:
<http://pwoessner.com/wp-content/uploads/2008/12/networked-teacher.jpg>

Schéma video konferencie. Obrázok. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z:
<http://skolstvo.sofos.sk/public/content/documents/e1/e11b6dd4a78f0ca2bc571a794ac04497/0596-ef899afdf.jpg>

SKALKOVÁ, 2007. *Obečná didaktika*. Praha : Grada. ISBN 978-80-247-1821-7

Synchrónna komunikácia. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z:
http://wiki.ped.muni.cz/index.php?title=Synchronn%C3%AD_komunikace

THE COMPUTER ETHICS INSTITUTE, 2002. The Ten Commandments of Computer Ethics. [online]. In: Computer Ethics Institute A project of the Brookings Institution [cit.2015-02-14]. Dostupné z: http://www.shsu.edu/~lis_mah/documents/tencommand.html

ULEJ, T. 2004. *Vďaka RSS všetky informácie pokope.* [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z:
<http://ulej.blog.sme.sk/c/110/Vdaka-RSS-vsetky-informacie-pokope.html>

VESELÝ, M. 2007. *Test slovenských freemailových služieb.* [online] In: Chcemto.info Web Sites. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: <http://chcem.info/e-mail/test-slovenskych-freemailovych-sluzieb/>

VERBOVSKÁ, J. a J. HNATOVÁ. 2014. *Prezentačné a komunikačné zručnosti pedagogických zamestnancov*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave. ISBN 978-80-8052-881-2

VLČEK, B. a M. VLČEK. 2004. *Komunikace a interakce ve výchovně vzdělávacím procesu*. Ostrava: Ostravská univerzita. ISBN 80-7042-963-1

WALLACE, M. 2001. *Ako na to – Internet*. Bratislava: Príroda s.r.o. ISBN 80-07-00656-7

YAHOO. 2014. *Wellcome to Yahoo Groups*. [online] In Yahoo.com Web Sites. [cit.2015-02-28]. Dostupné z: <https://groups.yahoo.com/neo>

WALLACE, M. 2001. *Ako na to – Internet*. Bratislava: Príroda s.r.o. ISBN 80-07-00656-7

ZAŤKOVÁ, T. 2009. *Rozvíjanie diagnostických a evalvačných kompetencií ako predpoklad evalvácie kvality vzdelávania*. [online]. [cit.2015-02-28]. Dostupné z:
http://www.pf.ujep.cz/files/_konferenceKPG/kolar/Zatkova.pdf

WebSites [cit.2015-02-15]. Dostupné z:

- <http://chat.4ever.sk>,
- <http://chat.icq.com/icqchat>,
- <http://chat.volny.cz>,
- <http://office.microsoft.com/sk-sk/outlook/FX100487751051.aspx>,
- <http://pokec.azet.sk>,
- <http://www.atlas.sk>,
- <http://www.azet.sk>,
- <http://www.centrum.sk>,
- <http://www.gmail.com>,
- <http://www.hotmail.com>,

- <http://www.inmail.sk>,
- <http://www.kecaj.sk>,
- <http://www.mailbox.sk>,
- <http://www.newsfeeds.com>,
- <http://www.orangeportal.sk>,
- <http://www.pobox.sk>,
- <http://www.post.sk>,
- <http://www.szm.sk>,
- <http://www.yahoo.com>,
- <http://www.zoznam.sk>.

Názov: Komunikácia učiteľa vo VP s využitím internetu
Autori: RNDr. Jana Hnatová, PhD.
Ing. Drahoslav Knapík
Mgr. Marta Gubrická
Recenzenti: Ing. Jana Miženková, Ph.D.
RNDr. Ján Rodák
Vydalo: Metodicko-pedagogické centrum
Odborná redaktorka: Mgr. Sylvia Laczová
Grafická úprava : RNDr. Jana Hnatová, PhD.
Vydanie: 1.
Rok: 2015
Počet strán: 52
ISBN 978-80-5651176-3

